45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 121 Կ. ՊՈԼԻՍ 10/23 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901 9 ՋԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1319 — 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1317 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաստէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه وادارهخانهسی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی دائره مخصوصه

ՎԻԼԵԸՄ ՄԱՔ ՔԻՆԼԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Դ.

ԱՄՈՒՍԻՆԸ ԵՒ ՓԱՍՏԱԲԱՆԸ ՅԵՏԱԴԱՐՁ ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ

Անգլիացիք հիւսիսային նահանգաց ընթացքը մեղադրելու համար, ըսին թէ հիւսիսային նահանգները հարաւայիններու ներքին գործերուն խառնուելու իրաւունքը չունին, քանի որ սահմանադրութիւնը ամէն նահանգի իրաւունք տուած է իր ներքին գործերը կառավարելու իր ուզած կերպով։ Հիւսիսայնոց դերութիւնը ջնջելու համար ըրած յայտարարութիւնը անարդի էր ըսուեցաւ, քանի որ դերութիւնը մեծ մասամբ հարաւային նահանգաց մէջ կեդրոնացած է, անոնք միայն պատասխանատու են իրենց սահմանին մէջ եղած գործերու համար։ Հիւսիսային նահանգներու Հարաւայնոց դէմ պատերազմ հրատարակելը դատապարտուց այս Անգլիացիները ամենայն պաղարիւնութեամբ սակայն պիտի պահանջէին որ Անգլիոյ երկնաւոր իրաւունքները Հնդկաստանի ապստամբներու դէմ պաշտպանուին ինչպէս նաեւ Իռլանդացիներու՝ եթէ Անգլիայէն խլելու պահանջել յանդգնէին։ Անգլիացիք հարաւայինները իբրեւ անկախ պատերազմիկներ ճանչնալով գործած սխալը դարմանելու համար, Լինքօլնի յայտարարութիւնը մէջ բերին, ըստ որում Լինքօլն Մր. Տէյվիսի «քնֆէտերէյթներու նախագահ ընտրուելէն վերջ, յայտարարութեամբ մը հարաւային նաւահանգիստները ռմբակոծել երեսաց եր։ Միջազգային օրէնքով համաձայն Միացեալ կառավարութիւնը իր երկրին մէկ մասը ռմբակոծելու իրաւունք չունէր և թէ այդ ընելով ինքնաբերաբար անոնց անկախութիւնը ճանչցած էր իրմէ։ Ահա այս տարմարութեամբ Անգլիա ալ Լինքոլնի ընթացքէն չարժեալ հարաւայնոց անկախութիւնը ճանչցաւ, ըսին Լորտ Բրսսէլ և Բարէրիսիէն Կրը Մր. Սատան բացատրութիւն պահանջեց։ Սակայն Անգլիա հարաւայինները միայն պատերազմիկ ճանչնալով չէր որ պատերազմին տարբերուն պատճառ եղած էր, այլ երկրին մէջ ամէն կողմէ հարաւայնոց ի նպաստ շարժում մը յառաջ եկաւ «Ֆօրին Օֆֆիսի» և անկէ ներշնչուող թերթերու միջոցաւ։ Նոյն իսկ պահանջողներն «Թայմս» իր անկողմնակալութիւնը մէկդի թողլով դերութեան ի նպաստ յօդուածներ հրատարակեց աւելատարանէն օրինակներ մէջ բերելով։ Անգլիոյ նաւաստիներու մէջ հարաւային նահանգաց ի հաշիւ նաւեր չմնուեցան որոնց մէջ «Ֆլորիտա» և «Ալապամա իրբեւ ծովահէն նաւեր մեծ գործ տեսան. միայն «Ալապամա» հիւսիսային նաւատորմէն 70 նաւ կորզած էր։ Ասոնք նախ անգլիական դրօշ պարզելով իրենց հակառակորդները կը խաբէին մինչեւ անոնց թակարդը իյնալը եւ վերջը «Քընֆիէտերէյթ» դրօշը պարզելով կողոպտած նաւը Դարլինգի նաւահանգիստը կ'առաջնորդէին։ Ասոնցմէ դուրս Անգլիոյ մէջ չատ մը զրահաւորներ չմնուեցան հարաւայնոց ի հաշիւ՝ թէեւ ըստ երեւոյթին այս ինչ կամ այն ինչ կառավարութեան համար կը չմնուէին ատոնք։

Ամերիկեան դեսպանը սասթիկ առարկութիւն ըրաւ Անգլիոյ այս հակաամերիկեան ընթացքին համար, պահ մը երկու կառավարութեանց յարաբերութիւնը այնքան ձգտեալ վիճակ մը ունէր որ պատերազմ մը անխուսափելի դարձած էր երկու երկիրներու մէջ։ Ամերիկացի պատմագրաց մը իրաւամբ կոչած էր «Անգլիա նաւային հիմն է հարաւային նահանգաց և օժանդակը»։ Անգլիոյ դէմ հիւսիսային նահանգաց կասկածը աւելի սրեցաւ երբ Նարոլէոն Գ. գաղտնական արշաւախումբ մը ղրկեց Մաքսիմիլիանոսի խնդիրը կարգադրելու պատրուակաւ։ Սանք բոլոր Բալտիրմորի թերթերու թեամբ նիւթուած թակարդներ էին, եթէ Ֆրանսացիք Մեքսիկայի մէջ յաջողէին՝ սեղի կայ կարծելու որ անկէ Միացեալ Նահանգներ անցնելով «Քընֆէտերէյթ» բանակին պիտի միանային հիւսիսայնոց դէմ։ Թէեւ այս պարագաները յիշել մեր վերնագրին հետ անմիջական առնչութիւն չունի, սակայն յետագայ տարիներու մէջ Անգլիոյ դիւանագիտութեան դէմ Ամերիկացւոց կասկածոտ վերաբերումը բացատրելու համար կարեւոր էր։ Ամերիկացիք Անգլիոյ անկեղծութեան բացարձակապէս չէն հաւատար և Սէնթ Ճէյմսի դիւանագէտները ինչ փայփայիչ խոստումներ ալ ընեն, դարձեալ Ամերիկացւոց կասկածին ու խառնուածքին մէջ իրենց քաղաքականութեան դէմ կազմուած կասկածը ցրելու կարող չպիտի ըլլան։ Ասոր վրայ աւելցուցէք արդէն հակաանգլիական Իրլանդացի և Գերման գաղթականներու ազդեցութիւնն ալ ամերիկեան գործերու մէջ, այն ժամանակ խնդիրը ինքնին կը պարզուի եւ դիւանագիտական հանձնակատարութեան առերեւոյթ ջանքին տակ կասկածը հաստատուած կը մնայ։ Այս թուականներու ժամանակակից ամերիկեան սերունդը երկու էական բաներ սորվեցաւ —Միութեան պահպանութիւնը եւ օտար երկիրներէ բան մը չակնկալել։ Պատերազմէ վերջը յաղթականները ոգի ի բուն աշխատեցան դառն յիշատակները ցրուելու ու դարձեալ համերաշխութիւն գոյացնելու երկրին երկու մասերուն մէջ որ մեծ կորուստներու ենթարկուած էր փոխադարձաբար։ Մասնաւոր օր մը հաստատուեցաւ յորում երկու կողմէ ինկած զօրքերու ի յիշատակ այդ օրը անխտրաբար պաշտօններ կը կատարուին և ժողովքներ կազմուելով զօրաց յիշատակին յարգանք կը մատուցուի։ Թերթերը թէ հարաւայնոց և թէ հիւսիսայնոց քաջութիւնը կը գովին եւ գերեզմաններու վրայ Ամերիկայի օրիորդը ծաղկեփունջ մը կը զետեղէ ճիշդ այն դրօշին քով զոր քառասունը չորս նահանգներու դուռնագեղ ու փայլուն պաշտպանութիւնը կը տարածէ մեռեալ պատերազմիկին։ Գալով երկրորդ կէտին Ամերիկեան դիւանագէտները ու ժողովուրդը միահամուռ վարմունքով մը կը վերաբերի իր կիսագունդէն դուրս Տէրութեանց գործերու և այսպէս Մընրոյի (1817-21) անգիր վարդապետութիւնը կրկնակի յենակէտ մը առնալով Ամերիկացին ամրոցի ինք իր մէջը՝ և երկիրը այս պայմաններուն տակ առատ միջոց և դրամ գտնելով ամբողջ ուշադրութիւնը դարձուց ճարտարարուեստական և առեւտրական զարգացումի որուն ոյժ տուաւ նաեւ կառավարութիւնը, աքանչելի հանրային կրթութեան դրութեամբ մը և հակակդրոնացման թոյլատու սահմանադրութեամբ։ Այս բոլորին արդիւնքը եղաւ այժմու Ամերիկան՝ իր զիտական, տեսեւարական, արուեստական, ճարտարարուեստական անմրցելի եղական հաստատութիւններով, ծովային ու ցամաքային փոխադրութեան հսկայ դրութեամբ և ընկերական աքանչելի կազմակերպութեամբ. այս բոլորը Մաք Քինլիի ժամանակակից սերնդեան աքանչելագործութիւններն են։

ԱՐՁԱԿՈՒՐԹԻ ՆՕԹԵՐ

ԳԼՈՒՆՃԼԱՐ

Ս.

5 Յուլիս

Վանդակափակ թռչունը՝ պուրակին կեանքը, հաճոյասէր քաղաքացին՝ դիւղացուութիւնը և մեքով յղացնած ուսանողը՝ արձակուրդը կը փնտռէ, մանաւանդ ա՛յն ամիսներուն ուր բնութիւնը արեւուն դէմ կը խաչի ու կը խորովի ...։ Թռչունը ազատ է, քաղաքացին՝ երգանիկ իսկ ուսանողը ալ աւելի երջանիկ է, անոր համար որ իր մտային կարողութիւնները կ'ուժգնին, կը զօրանան, աւելի բուռն թափով մը աշխատելու համար՝ արձակուրդի օրերէն վերջ՝ այն նուիրական, վեհ ու վսեմ աշխատութիւնը —ուսանողութիւնը—որ իր՝ ուսանողն մտքին առջեւ կը խաղցնէ լուսապատկերը ապագայ փառքերու և երջանկութեանց։

Այս հակիրճ խորհրդածութիւնէն վերջ շարունակենք ճամբանիս։

Վակօնին մէջ մինակութեան տաղտուկը չունիմ, հայրենակից Պէրպէրեան մը կ'ընկերանայ. ինծի ու կը խօսակցինք։

Այն մարդը որ ճամբորդութիւնէ կը վերադառնայ և կամ ուղեւորութիւն պիտի ընէ յաջորդ առտուն, նոյն գիշերը հանգիստ չի կրնար քնանալ. ուստիւս օրը շոգեկառքին կամ շոգենաւին մէջ «երբէ, Ֆոճ բան մը կ'ըլլայ. այսպէս էինք մենք ալ մինչեւ Իզմիր։ Բուռնի ծանրութեան տակ միշտ զոցուելու տրամադիր արտեւանունքներու տակէն հազիւ կրնայինք նշմարել սիրունիկ պարէզներ, ցից ժայռեր, մացառուտ բլուրներ, ձորեր, այգիներ և արտեր որոնք Սինեմատոգրֆէ անցնող պատկերներու պէս արագ արագ կը կորսուէին. բացառութիւն էր սակայն Մարմարա որ մինչեւ Իզմիր փառեցաւ մեր աչքերուն առջեւ։

Սապանճայի սիրուն լիճն է սա՛ հեռուները, որ մակերեւութային հանդարտ հայելիացումով յուլիսի արեւուն տակ պառկած կը քնանայ. ահա՛ մօտեցանք, տե՛ս ինչ գեղեցիկ է, իր անուշիկ բաց-կապոյտ գոյնին մէջ կ'անդրադառնան ճերմակուկի ամպերը վերի կապոյտին։ Հոգիդ՝ իր բովանդակ հիացումով՝ չի յագենար դիտելէն այդ աքանչելի լիճը, որ չես գիտեր ինչ զուարթ ու հանդարտ ապաւորութիւն մը կ'ընէ վրադ, իր ակնապարար ու հոգեթով տեսարաններով. դիրք մը, տեսարան մը, որուն պիտի նախանձէր նոյն իսկ գեղեցկի լիճերու երկիրն անդամ։

Շոգեկառքը քերելով կ'անցնի ասոր եղերքէն, ու կը տեսնենք դանդաղ գոմէշներ որոնք ջուրին մէջ պառկած, կամ մինչեւ ծընկուընին ջուրը մտած, կ'որոճան ու կ'որոճան թողլով որ ազատ չղղունքնին թել թել երկննալով ջուրին խառնուի. միւս կողմէն ալ անդադար ագռնին կը վարանն վանելու համար այն վարանց ճանճերը որոնք իրենց սուր կիծերով խեղճ գոմէշներուն հանգիստը կը վրդովեն։

Քիչ մը անդին, հասակնին մէջմէկ թիզ ու դէմքերնին արեւէն սեւցած խել մը տղաքներ՝ լակոտներու պէս ադամային զգեստներնին աւազը կը թափխուին, կը սեւնան ու յանկարծ ջուրը նետուելով գոմէշու ձագերու պէս կը տապալին, կը լողան, ու նորէն դուրս ելնելով միմոսային շարժումներ կ'ընեն սուրացող շոգեկառքին ետեւէն։

Համիտիէ ենք. Ատարաղարի շոգեկառքը ճիշտ մերինին հետ կը ժամանէ։ Աֆրիզոյի զարծոզութիւնները կը կատարուին ու կը մեկնինք։ Այս անգամ մեզի կ'ընկերանայ Ատաբազարցի տղայ. Անտոնեան էֆէնտին. ծեր՝ բայց հմուտ ու փարձառու բժիշկ մը. և սակայն, դժբաղդաբար՝ վերջին տարիներուս մէջ իր արուեստագէտի կորովամտութիւնը յեղյեղուկ դիրք մը ունի իր մէջ, երբեմն հաստատուն է այն ու անվթար, բայց յաճախ խարխուլ։ Ասոր ալ պատճառը Եսկիւլապի և Բաղոսի միանգամայն ծառայէն է։ Տարօրինակ մարդ մըն է այս օգթօրը, այսօրուան ճանչցած մարդը վաղը կամ նոյն իսկ քիչ մը վերջը՝ նորէն կը մոռնայ, ու մինչեւ որ դուն իրեն հետ չի խօսիս, ինք քու հետդ չի խօսիր։ Վակօնին մէկ անկիւնը կրթնած —իր այդ տարիքին մէջ— գեռ, բժշկական հանդէս մը կը կարդար, ու ես, տեսակ մը անքաղաքավարութեամբ, ընդմիջեցի իր ընթերցանութիւնը, առողջապահական պզտիկ հարցում մը ընելու պատրուակաւ ըսի.

— Այս տաք օդերուն, խառն ի խուռն պտուղներ ուտելը վնա՞ս է թէ ոչ։

Ինչ պատասխանէ նէ աղէկ, սարսափելիօրէն անակնկալ ու տարօրինակ պատասխան մը։

—Չեմ գիտեր։

—Բայց խնդրեմ, տոգթէօր էֆէնտի, ինչպէս կ'ըլլայ որ չէք գիտնար։

—Այո՛, չեմ գիտեր, ինծի միայն հիւանդը բերելու է որ աղէկցնեմ։

Այլ խօսք չբրի ու ինք փափաքեցաւ զիս ճանչնալ, խել մը ծանօթութիւններէ վերջ հազիւ կրցաւ յուշաբերել այն տարուան մը կեանքը, զոր միասին ապրած էինք միեւնոյն յարկին տակ։

Այս անգամ ալ տոգթէօրին հետ ունեցած խօսակցութիւնիս պատճառ եղաւ ու նորէն չի կրցանք ուզածնուս պէս գիտել ճամբուն երկու դիի խիստ անտառները, եգիպտացորենի հարուստ արտերը, հուսա՛ հունա՛ վազող ագռաւներն ու ձորակները, ինչպէս նաեւ ցածուլիկ տունելով Զերքէսի գիւղերը։ Վերջապէս կեդրէկ ենք, մեր կայարանը ուր անդադար անհամբերութեամբ մեզի կը սպասեն մեր սիրելիներէն ոմանք, բարեկամներ, ինչպէս նաեւ ասուան։ Հոն կարօտի յայտնում, ողջագուրում, և անձկալիր համբուրումներ տեղի կ'ունենան, ու ահա կեդրէկէն վերադարձող խումբ մը գիւղացիներու հետ կ'ուղեւորինք դէպ ի Գընճըլար՝ մեր ծննդավայրը։

ՏԻԳՐԱՆ ԳԱՍԱՊԵԱՆ

ՓՈՔՐԻԿ ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾԸ

Ս.

Կապոյտ ծովը սկսած էր ժժգունել, արեւը մարը կը մանէր մառախլապատ Նեսի ետեւէն։

Վիլիֆրանչի ճամբուն վրայ՝ մանկամարդ աղջիկ մը, իր սենեկապանուհիին ընկերացութեամբ, արագ քայլերով կը շտապէր գիւղերը չի կոխած տուն հասնելու համար։ Մերթ ընդ մերթ կը հազար կարձ, չոր հազով մը։ Ու մինչեւ այտերը ծածկուած վերարկուին մէջ, գլխատակ, ո՛չ վիլլաներուն կը նայէր և ոչ Միջերկրականին, խելքն ու միտքը տուած հետզանդելու իր բժշկին պատուէրին, որ արգիլած էր վերջալոյսէն յետոյ դուրսը մնալ. բայց, փանկարծ, կեցաւ։

Դժբաղդ, փոքրիկ աղու մը հեծկլտանքը ականջին դպաւ, որ քիչ մը անդին, սամանաքարի մը տակ, նըստած կուլար։

—Նայէ՛, ըսաւ իր սենեկապանուհիին, սա այն փոքրիկ իտալացի աղջիկը չէ՞ որ ամէն առտու կը նուագէ պատուհանիս առջեւ. արդեօք ի՞նչ ունի որ կուլայ։

—Տեղերնիս հասնինք, օրիո՛րդ... եթէ հիմա խօսիք անոր հետ, ամէն օր տասը վայրկեան աւելի գլուխնիս պիտի ճաթեցուցնէ իր ողորմելի գործիքին... սուր, աղմկալի, անախորժ ձայնովը։

—Ակամէներդ չա՞ տ փափուկ են, Մարի՛ա..., սակայն պէտք է որ այս տղան իր հացը ճարէ, կարելի եղած միջոցներով։

—Բայց գոնէ չհանդ դրամը իրեն ըլա՞ր։

—Անշուշտ իր մօրը կուտայ, որ կը հագուեցնէ ու կը մնուցանէ զայն։

—Ատիկա հագուած կը դանէք... քուրջի ծրար մը կը նմանի։ Մնուցուած կը դանէ՞ք զայն... թափառական շան մը պէս նիհար է։

—Խե՛ղճ փոքրիկ, մօտենանք ուրեմն։

—Բայց օրիորդին բժիշկը պիտի նեղանայ, յարեց սենեկապանուհին. բայց դորովալի աղջիկը իր սրտի ձայնին միայն ունկնդրեց։

Տղեկը միշտ կը շարունակէր հեծել։

Հազիւ տասներկու տարեկան, անփայլ, հիւծած դէմքով մը աղտոտ, թաղեայ, լայն իւղոտ գլխարկի մը ներքեւ, ուսկից երկար, սև մազերը կը թափէին թաւիշէ բաճկոնակին օձիքին վրայ, աչքերը՝ արցունքով թրջած՝ փայլուն, ու թեւին տակ բռնած իր տեկորը։ Տեսնելով որ դեռատի աղջիկը դէպի իրեն կուգայ, կարծեց թէ կուզէին որ նուագէր։ Անմիջապէս ոտքի ելաւ, բարեւեց ու դադրեցաւ հեկեկելէ։

—Զէ՛, պզտիկ, մի՛ նուագեր... ըսէ՛ ինծի, ինչո՞ւ համար կուլաս։

Զեր պատասխաներ, հիմա անոր առջեւ կեցած էր իբր Տիրամօր պատկերին առջեւ։

Օրիորդը անոր հետ խօսելու համար երեսը բացած էր, աչուընեուն մէջ անհունի ցոլացումներն ունէր։

Աղջոր էր. այն բարի ու քնքոյշ գեղեցկութիւնն ունէր որ մտախոհ աղջիկը կը հրապուրէ։

Տղեկը սիրտ առաւ.

—Դո՞ւք էք, օրիորդ, որ ամէն առտու ինծի դրամ կուտայիք։

—Այո՛, պզտիկ։ Բարեկամս։

—Այս առտու ձեր պատուհանը չէ՞ք։

—Ո՛չ, Սէն-Ժանէ կը դառնամ։

—Այսօր դէշ օր մը անցուցի, դուք հոն եղած առենդիդ իմ բաղդս կը բանայիք։

—Իրա՞ւ, ա՜հ, շատ ուրախ եմ։ Ուրեմն հասոյթը սովորականէն քիչ ըլլալուն համա՞ր կուլաս։

—Թերեւս անկէ՛ ալ դէշ, սուս մը իսկ չի կրցայ հաւաքել, բա՛ն մը չի տուին... ու չեմ համարձակիր տուն դառնալ։

—Ինչո՞ւ համար... ծնողքդ չա՞ր են։

—Ծնողքս Հռոմ են, հոս մէկուս մը յանձնած են զիս, որուն եթէ բաւական տակ չէ տանիս, կը ծեծէ։

—Որչա՞փ կ'ուզէ ամէն իրիկուն։

—Երեք ֆրանք։

—Ա՜յս տաս ձեր պատուհանը չէ՞ք։

—Ո՛չ, Սէն-Ժանէ կը դառնամ։

—Այսօր դէշ օր մը անցուցի, դուք հոն եղած առենդիդ իմ բաղդս կը բանայիք։

—Իրա՞ւ, ա՜հ, շատ ուրախ եմ։ Ուրեմն հասոյթը սովորականէն քիչ ըլլալուն համա՞ր կուլաս։

—Թերեւս անկէ՛ ալ դէշ, սուս մը իսկ չի կրցայ հաւաքել, բա՛ն մը չի տուին... ու չեմ համարձակիր տուն դառնալ։

—Ինչո՞ւ համար... ծնողքդ չա՞ր են։

—Ծնողքս Հռոմ են, հոս մէկուս մը յանձնած են զիս, որուն եթէ բաւական տակ չէ տանիս, կը ծեծէ։

—Որչա՞փ կ'ուզէ ամէն իրիկուն։

—Երեք ֆրանք։

—Ա՜յս տաս ձեր պատուհանը չէ՞ք։

—Ո՛չ, Սէն-Ժանէ կը դառնամ։

—Այսօր դէշ օր մը անցուցի, դուք հոն եղած առենդիդ իմ բաղդս կը բանայիք։

—Իրա՞ւ, ա՜հ, շատ ուրախ եմ։ Ուրեմն հասոյթը սովորականէն քիչ ըլլալուն համա՞ր կուլաս։

—Թերեւս անկէ՛ ալ դէշ, սուս մը իսկ չի կրցայ հաւաքել, բա՛ն մը չի տուին... ու չեմ համարձակիր տուն դառնալ։

—Ինչո՞ւ համար... ծնողքդ չա՞ր են։

—Ծնողքս Հռոմ են, հոս մէկուս մը յանձնած են զիս, որուն եթէ բաւական տակ չէ տանիս, կը ծեծէ։

—Որչա՞փ կ'ուզէ ամէն իրիկուն։

—Երեք ֆրանք։

Օրիորդը արդահատած՝ բացաւ դրամապանակը. տասը ֆրանքնոց մը միայն կար, վայրկեան մը վարանելէ յետոյ, դորովի և գթութեան յանկարծական զեւռումով մը ըսաւ.

—Ա՛ռ, աղա, ահա երեք օրուան հասոյթը մէկէն։ Երեք օր պիտի զուարճանաս ծովուն եզերքը վազվզելով, փոխանակ ամամայ պարելու սրճարաններուն առջեւ։ Մի՛լար, մնա՛ բարով, փոքրիկ։

—Ո՜հ, շնորհակալ եմ, օրիորդ, յանեսութիւն։

Ու երկար ատեն ոսկեդրամին նայեցաւ որուն պատկերին վրայ տեսնել կը թուէր փայլուն և քաղցր, իր անհետացած բնութիւնին դէմքը։

Տա՛սը ֆրանք մէկէն, տա՛սը ֆրանք, տա՛սը ֆրանք ունէր։

Ինչ պիտի ընէր։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

(ԱՍՏԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ)

ԼՈՒՍԻՆԸ

Պէտք է հոս յիշել թէ աստեղագիտական առաջին հեռադիտակը Կալիլէ[1] շինած է Վենետիկի մէջ 1609 ին. բայց ապրիպ ամպագի կարեւորութիւն մը չունէր։ Եւրոպոյ և Ամերիկայի մէջ այժմ 800-1000 անգամ մեծցնող հեռադիտակներ [2] կան որոնց շնորհիւ կարելի եղաւ լուսնկային «աշխարհագրական դէմքը» լուսանկարել։ Ինչ որ պարզ տեսողութեամբ մենք կը կարծենք ըլլալ լուսնին քիթը, բերանը և աչքերը, ատոնք կը ներկայացնեն լեռներ, ձորեր և դաշտեր. մարած հրաբուխներու գագաթներ ալ կան հոն, բայց տակաւին աստեղագէտները չի

[1] Իտալացի հռչակաւոր մաթեմատիկոս, աստեղագէտ և բնագէտ. ծնեալ ի Բիզա 1564ին և վախճանեալ (կոյր և աղքատ վիճակի մէջ) 1642 ին։ Իրմէ առաջ, անմահ Բոլոնիացի աստեղագէտ Կոպէռնիկ—(ծնեալ 1473ին և վախճանեալ՝ 1543 ին)—ցոյց տուած էր թէ «արեգակն է որ անխախտ կը կենայ և մեր երկրագունտը անոր շուրջը կը թաւալի մէնեանոյն ժամանակ ինքն իր վրայ ալ դառնալով»։ Այս «գիտական առաջարկը» պապականութեան սուրբ «ըմբռնումին» հակառակ ըլլալով դատապարտուած էր։ Կալիլէ, սիեղերքը շարունակելով դիտել համոզուեցաւ որ Կոպէռնիկի իրաւունք ունէր, որով անոր «էրեսը» սկսաւ պաշտպանել եւ քարոզել։ Այդ մասին գիրք մը յօրինեց դէպի 1632 զոր հաւատաքննութեան ատեանին մատնեցին։ Հաւատաքննութեան ատեանը (1633ին) ստիպեց անմահ Կալիլէն որ գայ իր առջեւ ծունկ չոքի և ուրանայ իր գիրքին պարունակութիւնը. այն ատեն 70 տարեկան էր Կալիլէ որ մահուընէ ազատելու համար հաւատաքննութեան հրամանին հնազանդեցաւ. բայց յետոյ չի կրցաւ իր համոզումը զսպել և սապէս գոչեց «է բուռէ ոէ ֆաօվէ» և սակայն աշխարհս կը դառնայ։ (Հաւատաքննութեան նշանաւոր բարքերէն մին է այս ալ)։

[2] Ժողովուրդը սովորութիւն ունի այնպէս կարծելու թէ հեռադիտակը «կը մօտցնէ»։ Այս գաղափարը սխալ է, դէթ իրական տեսակէտով, որովհետեւ հեռադիտակը չի մօտեցներ այլ կը «մեծցնէ» և մեծ առարկայ մը միշտ պզտիկ առարկայէ մը աւելի որոշ ու յստակ կը տեսնենք. ասիկա յառաջ կուգայ մեր աչքերուն բնական չէնքէն։

կրցին ատուգել թէ արարածներ և բոյսեր ալ կա՞ն թէ չէ։ Ակից զատ կարևոր խնդիր մըն ալ կայ լուսնին նկատմամբ այն է թէ մեր գողտրիկ արբանեակը, մի միայն իր անուշիկ երեսը մեզ կը ցուցնէ. չենք գիտեր թէ է՛սԵ՛ԵՀ՝ ի՞նչ կայ։

Մօտերս Եւրոպոյ մի քանի ատենագէտները իրարու կը գանգատէին թէ մինչև այս օր չեն մատած միւս մոլորակներուն—(որոնք մեզ նման արեգակին շուրջը կը դառնան)—արբանեակները դիտելու որոնց հակառակ կողմը մեր աչքարէն տեսնել կարելի է. այսպէսով—կ՚ըսեն—կրնանք գաղափար մը գոյացնել, գէթ «նմանութեամբ», մեր աղուորիկ լուսնկային հակառակ կողմին վրայ զոր երբեք տեսած չենք և ալ մշանջենաւոր կերպիւ անտեսանելի պիտի մնայ մեզ։ Զուարճաստիր եւրոպացի գիտուն մը այդ մասին վերջերս ասպէս կ՚առաջարկէր — «եկէք բարեկամներ, ընենք ըլլանք և լուսինը այնպէս մը բարկացնենք որ մեզի երես դարձնէ, այն ատեն կռնակը կըրնանք տեսնել»։

Այնպէս կը կարծուի որ լուսնոյ հակառակ կողմը մթնոլորտ, ջուր, բոյս և արարածներ պիտի գտնուին, ինչ որ չկայ (գէթ առ այժմ այնպէս կը կարծուի) իր «դէմք»ին վրայ. մեռեալ երկիր մըն է կ՚ըսեն լուսնոյ համար աստեղագէտներէն ոմանք։

Ինչ է պատճառը որ լուսինը մի միայն մէկ կողմը մեզ դարձուցած է (քրմահաճոյ տիեզերականը)։ «Տիեզերական մեքենագիտութեան» (mécanique celeste) օրէնքը պարզելով, ահա դիւրահասկնալի բացատրութիւն մը տամ այդ մասին։

Հիմայ որ, զուարճաստիր ընթերցող, ձմեռը մօտեցաւ, անշուշտ տանդ ջեռին համար քանի մը չէ՛էիայտ պիտի առնես, այնպէս չէ՞...

—Ի՞նչ գիտես, կարելի է մանկալ կը վառեմ...

—Ոչ ճանրմ թող հիմա ջոպա ըլայ, բացատրութեանս դիւրութեանը համար, ի՞նչ կ՚ըլլայ եղեր.

—Բէք աղէկ հոգիս, մի բարկանար. խաթրդ չեմ կոտրեր ջոպա մը կ՚առնեմ.

—Աֆէրիմ։ Արդէն խնդիրը միայն փայտին վրայ է։ Արդ այդ կլոր փայտերէն մէկ խոշորը առնելով պարտէզդ գտնուած հավալին մէջը նետէ...

—Տանտէրս չի տեսնայ հա, պատճառ կը փնտռէ որ հետս կռիւ ընէ...

—Կը լռե՞ս, նղովից արմատ, որ չարունակեմ։ Երբ որ այդ փայտը Ջուրին մէջը նետեցիր՝ քիչ մը ժամանակ մը երևալէ յետոյ, անշարժ կը կենայ. Ջուրին երեսը, այնպէս չէ՞...։

—Ասիկա մամիկս ալ դիտէ...

—Աւելի աղէկ ա, բացատրութիւնս ան ալ պիտի հասկնայ ըսել է։ Հիմայ այդ կլոր փայտին այն մասը որ Ջուրին երեսէն քիչ մը դուրս կը կենայ, այդ մասին վրայ որ և է գունաւոր «նշան» մը ընենք փայտին երկայնութեանը որպէս զի այդ կողմը դիւրաբաստնուի։ Արդ, երբ որ փայտը բռնելով—առանց Ջուրէն դուրս հանելու—աջ և կամ ձախ դարձնենք ու յետոյ իր վիճակին թողունք, պիտի տեսնենք որ քիչ մը երեսաւոր եղաւ, նորէն իր նախկին դիրքը առնելով անշարժ պիտի կենայ «նշանը» Ջուրին երեսէն դուրս։ Եթէ փայտը ձեռքերնիս առնելով հեռուէն նետենք Ջուրին մէջ, ժամանակ մը երեսալէ յետոյ՝ վերասին անշարժ պիտի կենայ, միշտ «նշանը» Ջուրին երեսէն դուրս և ասիկա յատկանական կերպիւ որչափ անգամ որ փորձը կրկնենք։ Ըսէ հիմայ թէ ինչ է ասոր պատճառը...

—Եթէ այդչափը գիտնամ, Ուսումն. Խորհուրդէն ուսուցիչի վկայական կառնեմ...

—Մի ճաապարեր, հիմա դժուար է.

—Առանկ գիտես...

—Բայց դուն իմ հարցումիս պատասխան տուր

—Ինծի այնպէս կուգայ որ՝ փայտին Ջուրին մէջը գտնուած մասը Ջուրէն դուրս գտնուած մասէն աւելի ծանր ըլալուն համար է ատիկա...

—Աֆէրիմ մարդա, վրադ չէի ձգեր ամա էֆէալը էոՆոա ես եղեր։ Այո, փայտին ծանր մասը միշտ դէպի աշխարհս կեդրոնը կը նայի անոր «քաշողական զօրութեան» հետանդելով...

—Ինչպէս որ ամուսնացող երիկ մարդ մը թռասմանին քաշողական զօրութեան կը հետանդի...

—Այո՛ չարաճճի։ Մեքենագիտութիւնը «ատիկա» կը կոչէ «հաւասարակշռութեան կեդրոն»ը զոր ամէն մարմին, մեծ և պզտիկ, ունի անպատճառ.

—Ըսել է որ՝ լուսնկանիս ալ «տիեզերական մեքենագիտութեան» օրէնքին հետանդելով իր ծանր կողմը ստիպեալ դէպի մեզի—այսինքն, աշխարհիս քաշողական զօրութեան—դարձուցած է ցոյց տուած փայտիդ օրինակին պէս.

—Այո, աֆէրիմ։ Ալ հիմայ «տիբլօմդ» կրնաս առնել։ Առ այժմ ցտեսութիւն

—Օրբլոաա մնալ

ՊԱՒՂՈՍ

ԽԱՐԻՇԻՑԼ

ՐԻՒՍ ՄԱՔ ՔԻՆԼԻՆԻ ՃԷՆԱԶԼԷ ՄԷՐԱՍԻՄԻ.— Սեպտեմբերին 18ինճի սապարը մէրնում բէիսին ճէսէպի՝ Հուայտ-Հաուզտան Վաշինկթոնտաքի Գարիթօլա նազլ օլունտու։ Բէիս Բուզվէլթ իլէ բէիսը սապրգ Բլիվլէնտ՝ միսթէվէֆքանը սիլէսի իլէ պէրապէր կիթմէքտէ իտիլէր. Թապիպլէր՝ մատամ Մաք Քինլինին ճէնազէ ալաեընտա հաղբը պուլունմասընա միւսասատ էթմէմիշլէր իտի։ Ճէնազէ ալաեը պիր սիւքիւթը միհթէշէմ իլէ իլէրլէմէքտէ իտի. հիւբիւմքէրմա օլան պու սիւքիւթ՝ մուղիգա թարաֆընտան թէբէննիւմ իտիլէն հաղին նաղմէլէր իլէ գաթ օլունմագտա իտի։ Ճէնազէնին թապութը սատէճ վէ թէզիւնաթսզ վէ ալթը աթը պիր արապանա գոնուլմուշ իտի, ատիլարին իւզէրինէ գոնուլան սիհան էօրթիւլէրին ուճլարը եկրէ գատար ինմիշ իտի։ Պէհէր պարկիրին եանընտան պիրէր սէնիս եիւրիւմէքտէ իտի։ Ճէնազէ ալաեընին Գարիթօլա վիրուտինտէն չօգ էվվէլ՝ ազիմ պիր իդտիհամ՝ եաղան եաղմուրա բաղմէն, Գարիթօլին չարգ գաբուսունեն էօնիւնէ թօրլանմըշ իտի։ Ասաքիրը մախսուսա էօնիւնտէ ալուլոնտուղը հալտէ, ճէնազէ ալաեը Շըմալ թարաֆընտան Գարիթօլ մէյտանընա կիրտի։ Ճէնազէ արապասը՝ պէտեիւբ նէբրապանին էօնիւնտէ տուրտուղունտա՝ ասաքիրը մէվճուտէ թարաֆընտան իհթիրամաթը ասքէրիյէ իհրա օլունտու. վէ մախյէթ ասաքիրի իսէ նէբրապանին պատամագլարընա տիզիլտիլէր։ Պունը միթէգրզ՝ պահրիյէ վէ պէրիյէ ասաքիրինէն սէօրտէր քիչի թապութը էնտիրիլէր, պու էնտատ մուղիգա մուգատէս պիր զըթա թէբէննիւմ էթմէքտէ իտի։ Պու նաղմէ՝ միթէվէֆքա բէիսին սէվտիսի «Սանա տանա եաղըն, եա՛ Բապպիմ» տուսաը սրբ։ Պու իզահէնամը ազիմին իչինէ չգաթրըլմամըշ պիր չարգա, վէ հաօտ կէօզլէրի եաշլա տօլմամըշ պիր ատէմ պուլմագ դապլի սէեիլ իտի։ Թապութ՝ Գարիթօլին գուպպէսի ալթընտա թէհիյէ օլունան քիւրսի իւզէրինէ գօնուլտու։ Մահէլը մէղքիւր՝ Ամէրիգա հիւքիմէթի մէմուրլարը, Գօնկրէ ազասը, վիլաեաթ մուհաֆըզլարը վէ տիւվէլը էճնէպլիյէ մուրախասլարըյա խընճախընճ տօլմուշ իտի։ Անին՝ մէրհում բէիսին մէհսուսպ օլաուղը մէթօտիսի մէղզէպլինճէ իհրա իտիլտի։ Հազրընուն գըսմը ազամընին իշթիրամքիյլէ թէբէննիւմ իտիլէն «սանա տանա եաղըն, եա՛ Բապպիմ» տուսի մուգատտէսինէն սօնրա, գօնթրը ամիրալ Իվընա՝ չիչէքտէն մամուլ զանէթ կիւզէլ վէ միւքէմմէլ պիր խաչը թապութընն եանընա պըրագտը։ Իհրաի սէին էնասընտա, բէիս Մ. Բուզվէլթ՝ սիւչար օլաուղը հէեէճանը զաղթ իսէպլիմէք իշլուն, ֆէվզէլատէ սայ ու դայրէթտէ պուլունուօր իտի։ Անինին խթամ պուլմասընը միւթէգրզ՝ էն էվվէլ բէիս Բուզվէլթ վէ տիկէր հազրընն՝ իշէրուեէ կիրտիքլէրի թէչրիֆաթ սըրասը իլէ եինէ տըշարը չէգտըրլար։ Անին իհրա օլունան մահէլտէ տիվար խաբլարը վէ սարէ կիպի հիչ պիր թէզինէթ եօգ իտի։ Իքլիլէր վէ չիչէքտէն խաչլար իսէ բէք չօգ իտի։ Երկիրմի տագիգա սօնրա Գարիթօլ էրեւհէճ պօշանտրընընտան, գարուլար ամբլարը վէ տըշարտա պէքլէմէքտէ օլան էհալի իշերի կիրուլ՝ թապութը էն իբի թարաֆընտան սրբա իլէ կէչմէեէ պաշլասը։ Էհալինին չօգլուզունտան՝ թապութը եանընա վարանլար օլ տէրէճէ սիւրաթլէ կէչմէքտէ իտիլէր քի, չօգլարը՝ մէրհում բէիսին ճամ իլէ գարը օլան չէհրէսինի սօն տէքա օլարագ մանագ կէօրէպիտիլէր։ Ալաֆրանկա սասթ 1 բատտէլէրինտէ Շարգ գաբուսը ճիհէթինտէ պիր ալթիսըթլիք զուհուրա կէլտիկինտէն, 50 գատար գասրն վէ չօճուգ՝ ահագ ալթընա կիթտիլէր։

—Մատամ Մաք-Քինլի՝ էլեվմպիա ֆասըլա կէօզ հաչը սէօքմէքտէ վէ հիչ պիր սուրէթլէ միթէսէլլի օլմամագտա սրբ։ Մատամ Մաք Քինլի՝ Հուայդ-Հաուզտան չըգուզ Գանթօն էեալէթինտէ վագի Օհիօա կիթմիշ տիր։ Բէիսը մէրհում՝ օրտտա տէգին օլունանագ սրբ։

—«Տէյլի Թելէկրաֆ»ըն մուխբիրինին իֆտէխինէ կէօրէ, ումումըն զանընընա բաղմէն, միւթէվէֆքա բէիսին պրագմըշ օլաուղը պիթիրին սէրվէթ՝ 70000 տօլարտան զիեատէ օլմաեուպ, 30 եաօտ 50000 տօլար թախմին օլունան էօմիր սիկորթասը սէնէալէրի պու մէպլաղա տախլի տէեիլ տիր։ Ինչպէս սէրվէթ՝ միթէվէֆքա բէիսին վասիյէթնամէսի մուճիպինճէ, թէքրիլէն զէվճէսինէ ախտ օլաճագ սրբ։ Բէիս Մաք Քինլի՝ սապրգ ասսթու օլան վէ անընկա պիրլիքտէ սէրվէթինի սրթրրմագ իչուն ֆուրսաթլար էլտէ էթմիշ իսէ տէ, պու կիսի մուամէլաթա կիրիշմէեի գաթիյէն բէտտ իթմիշ տիր։ Միւթէվէֆքա բէիսին իթիդատնամա, Միւճթէմիա-Ամէրիգա բէիսի՝ ագտէ մուամէլաթընտան կէրի տուրմալը սրբ. եալընզը մասրը իլէ եաշամըշ վէ ֆազլասընը տախի թէսարրուֆ իթմիշ, վէ պիր կէօնա մուամէլաթտա պուլունտուղը հագդընտա չիւպհէեէ մէյտան վէրմէմէք իչուն, պիթիրն սէրվէթինի նագտէն Վաշինկթընն վէ Գանթօն պանգարընա եամբրմըշ իտի։

—Ամէրիգա հէյեէթնուղզարը՝ Մ. Գօուլիսին խանէսինտէ ագտը իհթիմա իտուպ, իշտու իհթիմատա բէիս Մ. Բուզվէլթ բիեասէթ միւտտէթինին խիթամընա գատար գապինէ ազասընը մէէմուրիյէթլէրինի թէրք էթմէէրինի բէեա էթտի։ Մամաֆիհ զան օլունտուզունա կէօրէ, խարիճիյէ նազրբը Մ. Հէյ՝ օն պէշ կիսէ գատար իսթիֆա էտէճէք վէ խարիճիյէ նէզարթթի էլեկվմ հարպիյէ նազրբը օլան Էլիհուրութը էօսէսինէ իհալէ օլունճագ սրբ։ Մ. Բուզվէլթ՝ բիեասէթ մէէմուրիյէթինի հէյեթը հազրբա իլէ իֆաեէ միւգթիյիր օլմասրը հալտէ, գապինէ բիեասէթինին Մ. Բուսթա հավալէսինի թավսիյէ էթմիշ տիր։ Տիկէր նազբրլարը պու պապտէ նէ՞ գարար վէրէճէքլերի հէնուզ մալիմ սեեիլ տիր։ Բէիսը միւշարիէյ՝ մէղքիւր իսթիմատա՝ սէլէֆի օլան բէիսին մէսլէքը սիեասիին թաագզպ իսէճէկինի զարիպ վէ ֆէվզէլատէ սուրէթտէ աթիտէքի սէօզլէր իլէ իմա էթմիշ տիր։ «Մէրհում բէիսին թաագիպ էթտիեի մէսլէքը սիեասիեի թէպաիլ էթմէք էեի վէ էն ալէա օլաուղունը պիլտիեիմ պիր դարապինաեը սէեիշտիրմէք տիր։ Անթընըմ նըշան՝ էկէր հէտէֆէ իսապէթ իթմէզ իսէ, թիւֆէնկի տտնա եօգաբը վէ եախօտ տանա աշաղը թուսթաճաղըմ. լաքին կիւզէլ վէ թէճրիպպէ օլունմամշ պիր թիւֆէնկի սէեիշտիրմէք ասլա միւմքին տէեիլ տիր։»

ԱԼՄԱՆԻԱ.—Պէրլին մէհաֆիլը սիեասիյէսինտէ զանն օլունտուղունա կէօրէ, Պերլինէ կէլմիշ օլան Զինլի բրէնս Զուն՝ Ամէրիգա թարիգբլա տօղրուճա Զինէ ավտէթ իտէճէք վէ էվրօքատա տիկէր բահիսսիլարը զիեարէթ էթմէէճէք տիր։

—Ալմանիատա եէնի իֆլասլար վուգու պուլմագատա տրբ։ Հէյլպրոն սանեհի պանդասը՝ թէէտիյատթընը թաթիլ վէ Պրէսլաա չէհրի թէճէֆզը սէֆանն չիրքթը միթթէհիտէսի՝ իլանը իֆլաս իթմիշ տիր։ Պու չիրքթին տիրէքթօրլարընտան պուլունան Մ. Շոսթա՝ քէնտիսինի զէհիրլէմիշ վէ Մ. Պրէսլաուէր՝ սախտէ գօնշմէնթօլար իմալ իթմէք թէօհմէթիյլէ տէրտէսթ իտիլմիշ տիր։ Պու իբի պանքէրին էմվալը հանգ վէ միւսատիրէ իտիլմիշ վէ չիրքթին 30 սէֆինէսի տախի հանգ օլունմամշ տրբ։

—Էթրաֆը իմնէ իլէ իշլէնմիշ վէ Զին իմբէրաթօրը թարաֆընտան եաղըլուպ՝ բրէնս Զուն վասրթասըյա Ամանիա իմբէրաթօրընա թագտմ իտիլմիշ օլան մէքթուպ՝ իմբէրաթօր Վիլհէլմ հազրթէլէրինին էմրի միւճիպինճէ պատէմա «Հոհէնձոլէրն» միւզէսինտէ սագլանճագ տրբ։ Իշպու վարագա՝ սանատթ վէ թարիխ նոգթաի նազարբլա՝ հագդգի պիր էեբը նէֆիս սատ օլունապիլիր։ Քէնարլարը իմնէ իլէ օլ տէրէճէ մահիրանէ իշլէնմիշ տիր քի, էմէնին հուսուլ կէթիրտիեի սէլիքլերի կէօրմէք միւմքին տէեիլ տիր։

—Պէրլինտէ քէսատլըք օլաուղունտան, ֆապրիգալարտա չալըշան ամէլէ՝ էթրաֆ թարալարտա չալըշմագտա տրբլար։ Ամէլէնին իշպու թարալարտա չալըշմաեը թէրճիհ իթմէսինին սէպէպլի՝ Պէրլին պէլէնիյէտ մէքթէպլէրինէ տէվամ էտէն էվլատլարընը մէքթէպտէն մահրում իթմէմէք իչուն տրբ։ Թարլատա չալըշմագ թապի Պէրլին ֆապրիգալարընտա չալըշմագ գարար իսթիֆատէլի տէեիլ իսէ տէ, պունա մուգաբիլ, ամէլէ՝ չալըշըգլարը եէրլերսէն այնէն տախի միւքեսֆաթ կէօրմէքտէ տիրլեր, հուպուպաթ բահթէս վէ մէվէվ կիպի չէյէր տախի մէճճանէն քէնտիլէրինէ վէրիլիր։

—«Լոքալ Անձայկըր» նամ կազէթանըն մէնապիի մէվսուգատան ալոգ իթմիշ օլաուղը իտտասը իլէ իֆատէսինէ կէօրէ, Տանձիկ քէօրֆէզինտէ վուգու պուլան իբի իմբէրաթօրլար միւլազաթը էանասընտա, անվալը սիեասիյէեէ տարը հիչ պիր կէօնա իտտարէի լիսան վէ ագտան իսթիմմիշ տիր։ Վիլհէլմ հազրթէլէրի՝ «Հոհէնձոլէրն» սէֆինէսինտէ վէրիլէն թատմ էանասընտա, միւսաֆիրի օլան Ռուսիա Զարընընն չէրէֆինէ իշէրէք «Մոհիպպիմ օլան հաշմէթլու Ռուսիա իմբէրաթօրլարընն չէրէֆինէ վէ սէատէթը հալինէ օլարագ նուշ իտերիմ» ատմիշ տիր։ «Շեթանտարտ» սէֆինէսինտէ վէրիլէն թատմտա տախի, Ռուսիա Իմբէրաթօրը՝ պէր վէճճը աթի ճէվապ վէրմիշ տիր. «Մուհիպպը խալիսիմ հաշմէթլու Ալմանիա իմբէրաթօրունընն բէֆճանը հալ վէ սէատէթինէ օլարագ նուշ իտերիմ։»

«Տէյլի Էքսբրէս» կազէթասընընն իֆատէսինէ նազարէն, Ռուսիա հիւքիմէթի՝ նօրվէճ էեալէթինտէ քանին ֆին Մարքինտ արագի իշղալի ֆիքրինտէ տիր։

ՖԻՆԼԱՆՏԻԱ կազէթալարընընն իֆատէսինէ նազարէն, չիմտիեէ գատար ֆինլանտիա արմատը իլէ իսթիմալ իտիլմէքտէ օլան բուլլար եէրինէ պունատան պէօյլէ Ռուս արմատը վագ իտիլէճէք տիր։

ԼՕՆԴՐԱՏԱՆ եաղըլարընա կէօրէ, սեպտեմբերին 19ընտան պէրի Մօրիս առաստընտա 19 վէպա վուգուտաթը գայտ օլունմուշ տրբ։

ԱՄԷՐԻԳԱ. բէիսը հիւթիմէթի Մ. Բուզվէլթ՝ Վաշինկթօնա միւվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

ՊԷՐԼԻՆՏԷՆ պիտիրիլիօր քի, Իմբէրաթօր Վիլհէլմ հազրթէլէրի՝ բրէնս Զունա էկը Ռուժ նշանընընն պիրինճի բիւթպէսինի վէրմիշ տիր։

ՊՈՒԷՐԹԵՇՏԷՆ եաղըմըշ տրբ քի, սիւրաթ գարարը՝ ճուտաա կիճէսի Բալթա գուրպինտէ եօլտան չըգմըշ տրբ. մէղքիւր գարարը զանէթ եաղընսան թագիպ էտէն բէթրօլ համուլէլի տիկէր պիր գարար՝ եօլտան չըգան գարարա չարքմըշ օլաուղունան, միւսիրշ պիր իչթիալ վուգուա կէլմիշ տիր. վանտալար եանմըշ տրբ. 8 քիլի թէլէֆ օլմուշ տրբ, բէք չօգ մէճբուռ վար տրբ. պունլարըն գըսմը ազամը չըմէնարքէր մէմուրլարը տրբ։

ԼՈՆԴՐԱՏԱՆ եաղըմըշ տրբ. Բրէթօրիատան ալընան պիր թէլէկրաֆնամէտ, Թէհրէրին պիր մուվաֆֆազիյէթը ճէսարէսի իչար իտիլիօր. Պէրլէր՝ Վըլագֆօնթանտա պիր թապուր Ինկիլզ ասքէրինի էսիր վէ իբի Թօր իդիմնամ էյլէմիշլէր տիր։

ԼԱՀԷՏԷՆ պիտիրիլտիեէ նազարէն, բէիս Գրիգէր՝ Ամէրիգանընն թէվասսութընը թալեպ իտէճէք իմիշ։

Ս. Զ. Դ.

ԿԷՍԻՆ Բաղալ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ օգոստոս 20ին երկուշաբթի։ Հն կ՚աւանդուին Հայերէն, Թուրքերէն, Անգլիերէն, Ֆրանսերէն։ Մանաւորութիւն դաշնակի դասեր ալ կը տրուին։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէնուհին Միս Ճօնս։

9—12

ԹԷՎՇԻՀԱՏ

Խրէմմանը մէմուհալարընա մէպնի, Աքեա էշրաֆընտան Պէյզուն զատէ սատ. Ատտիւլ Ղանի պէյէ թէրճիման միրանլըզ վէ Հայֆա էշրաֆընտան իպղ. Մուսթաֆա Խալիլ պէյէ միրիալ իւմէրալըզ վէ միւթէպէրանը թիւճճարատան Կիւլպենկեան Գառնիկ էֆէնէ սանիյէ սընֆը սանխի բիւթպէլերի թէվճիհ պույրուլմուշ տրբ։

Ասքերի թէգաիւա սանտուղը նէզարէթի մուհասէպէճիլիեի՝ էշլիեէթ վէ լիեազաթընա մէպնի, Խաղնէի ճէլիլէի Մալիյէ մուհասէպաթը ուճմիյէ չիւպէսի միտիրի սէատ. Ատտիւբ Բանման էֆէնտիեէ.

Խաղնէի ճէլիլէի Մալիյէ մուհասէպաթը ուճմիյէ չիւպէսի միտիրիյէթի՝ Ասքերի թէգաիւա սանտուղը նէզարէթի մուհասէպէճիլի սէատ. Զիհնի էֆ. հազրէթլերինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տրբ։

ՏԱԼԽԻԼԻՅԼ

ԷՎՎԷԼԻՒ կիւն տախի Ֆաթիհտէ իճազէթնամէ վէրէն միւսէրրիս էֆէնտիլէր իլէ թալեպէեէ ալթուն վէ կիւմիշ մտաալարար վէ աթըլեէի Սէնիյէ իհան պույրուլմուշ տրբ։

ԷՕՀՏԷԼԷՐԻՆԷ բիւթպէի սամիյէի Միւշիրի թէվճիհ պույրուլմուշ օլան ասքերի թագիպլերինտէն տէվվէթլու Նաֆիզ բաշա հազրէթլերի՝ ճումաա կիւնիւ իւնիֆորմալարընը լապա վէ նըշանը դիշանլարընը համիլ օլաուղլարը հալտէ, Մաստֆնը Հիւմանունա կիտէրէք քէզալիք էլպիսէի բէսմիյէլերինի լապա վէ նշանը դիշանլարընը համիլ օլան պաշ քաթիպ «Մուհիպպիմ» Աթուֆ. Թահսին պէյ բրընընն չէրէֆինէ վէ սէատէթը հալինէ օլարագ նուշ իտերիմ» ատմիշ տիր։ «Շեթանտարտ» սէֆինէսինտէ վէրիլէն թատմտա տախի, Ռուսիա Իմբէրաթօրը՝ պէր վէճճը աթի ճէվապ վէրմիշ տիր. «Մուհիպպը խալիսիմ հաշմէթլու Ալմանիա իմբէրաթօրունընն բէֆճանը հալ վէ սէատէթինէ օլարագ նուշ իտերիմ։»

«Տէյլի Էքսբրէս» կազէթասընընն իֆատէսինէ նազարէն, Ռուսիա հիւքիմէթի՝ նօրվէճ էեալէթինտէ քանին ֆին Մարքինտ արագի իշղալի ֆիքրինտէ տիր։

ՖԻՆԼԱՆՏԻԱ կազէթալարընընն իֆատէսինէ նազարէն, չիմտիեէ գատար ֆինլանտիա արմատը իլէ իսթիմալ իտիլմէքտէ օլան բուլլար եէրինէ պունատան պէօյլէ Ռուս արմատը վագ իտիլէճէք տիր։

ԼՕՆԴՐԱՏԱՆ եաղըլարընա կէօրէ, սեպտեմբերին 19ընտան պէրի Մօրիս առաստընտա 19 վէպա վուգուտաթը գայտ օլունմուշ տրբ։

ԱՄԷՐԻԳԱ. բէիսը հիւթիմէթի Մ. Բուզվէլթ՝ Վաշինկթօնա միւվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

ՊԷՐԼԻՆՏԷՆ պիտիրիլիօր քի, Իմբէրաթօր Վիլհէլմ հազրէթլերի՝ բրէնս Զունա էկը Ռուժ նշանընընն պիրինճի բիւթպէսինի վէրմիշ տիր։

ՊՈՒԷՐԹԵՇՏԷՆ եաղըմըշ տրբ քի, սիւրաթ գարարը՝ ճուտաա կիճէսի Բալթա գուրպինտէ եօլտան չըգմըշ տրբ. մէղքիւր գարարը զանէթ եաղընսան թագիպ էտէն բէթրօլ համուլէլի տիկէր պիր գարար՝ եօլտան չըգան գարարա չարքմըշ օլաուղունան, միւսիրշ պիր իչթիալ վուգուա կէլմիշ տիր. վանտալար եանմըշ տրբ. 8 քիլի թէլէֆ օլմուշ տրբ, բէք չօգ մէճբուռ վար տրբ. պունլարըն գըսմը ազամը չըմէնարքէր մէմուրլարը տրբ։

ԼՈՆԴՐԱՏԱՆ եաղըմըշ տրբ. Բրէթօրիատան ալընան պիր թէլէկրաֆնամէտ, Թէհրէրին պիր մուվաֆֆազիյէթը ճէսարէսի իչար իտիլիօր. Պէրլէր՝ Վըլագֆօնթանտա պիր թապուր Ինկիլզ ասքէրինի էսիր վէ իբի Թօր իդիմնամ էյլէմիշլէր տիր։

ԼԱՀԷՏԷՆ պիտիրիլտիեէ նազարէն, բէիս Գրիգէր՝ Ամէրիգանընն թէվասսութընը թալեպ իտէճէք իմիշ։

ԹԷՎՇԻՀԱՏ

Խրէմմանը մէմուհալարընա մէպնի, Աքեա էշրաֆընտան Պէյզուն զատէ սատ. Ատտիւլ Ղանի պէյէ թէրճիման միրանլըզ վէ Հայֆա էշրաֆընտան իպղ. Մուսթաֆա Խալիլ պէյէ միրիալ իւմէրալըզ վէ միւթէպէրանը թիւճճարատան Կիւլպենկեան Գառնիկ էֆէնէ սանիյէ սընֆը սանխի բիւթպէլերի թէվճիհ պույրուլմուշ տրբ։

Ասքերի թէգաիւա սանտուղը նէզարէթի մուհասէպէճիլիեի՝ էշլիեէթ վէ լիեազաթընա մէպնի, Խաղնէի ճէլիլէի Մալիյէ մուհասէպաթը ուճմիյէ չիւպէսի միտիրի սէատ. Ատտիւբ Բանման էֆէնտիեէ.

Խաղնէի ճէլիլէի Մալիյէ մուհասէպաթը ուճմիյէ չիւպէսի միտիրիյէթի՝ Ասքերի թէգաիւա սանտուղը նէզարէթի մուհասէպէճիլի սէատ. Զիհնի էֆ. հազրէթլերինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տրբ։

ՇԱՐԴ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ իշլէթմէ չիրքէթինին էֆիրէնճի օգոստոսին 27ինին սեպտեմբերի 2ինէ գատար պիր հաֆթալըգ հասըլաթը 49,844 ֆր. փաղլա իլէ 300,017 ֆր. վէ յունուար 1էն չիմտիեէ գատար օլան հասըլաթը 1900 սէնէսինին անը զէմանընա նիսպէթլէ 443,092 ֆր. փաղլա իլէ 6,384,792 ֆր. պուլիզ օլմուշ տրբ։

ԳՈՒԾ առաստլա Միլաս գաղասընտա մէսքիսն Կիրիա մուհաճիրլէրընտէն իանէկէ միւթամ օլանլարը յուլիս մասալարը մանէլէրինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

ՊԻՐ ՄԻԻՏՏԹՏԷՆ պէրի Իզմիրէ պուլունան եավէրանը հազրէթը Շէհրիեարիտէն էսլինա միւքէթթիի ֆէրիգ սէատ. Մէհմէտ բաշա հազրէթլերի Տիբլիկէ կէչմէք իւզրէ Միտիլլիեէ կիթմիշ տիր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՎԷ ՇԱՐԴԸ ԲՈՒՄԷԼԻ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.— Պուլկարիսթան բրէնսի Ֆերտինանտ հազրէթլերի՝ էվվէլքի կիւն Սօֆիյէէ ավտէթ իմիշ տիր։

—Թրնօվատա սեպտեմբերին տօղուզունտա իճթիմա իտէճէք օլան սանթաքեարլար ճէմիյէթինտէ, սանթաքեարլարն լիւզումը իլէ պունլարտան էֆ. հազրէթլերի ճանիպինտէն եէպէրինէ վերիլէն միւչիրիյէթ մէնշուրը ալիսնի քէմալը Թաղիմ վէ Իհթիրամ իլէ ալմըշլար տրբ։

ՇԵՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻՆԷ ինիգատ իթմէքտէ պուլունան գօմիսիօնը սընհի՝ Տօքթօր Պիլ տախի հազրը օլաուղու հալտէ Թէքրար իճթիմա էյլէմիշտիր։

ՅԱՐԷՆԿԻ իլլէթինին սիրաեէթինի մէն էթմէք իւզրէ, Ըսլանիյէ գազասընտա պիր խասթախանէ ինչասը լիւզումը՝ Ատանա վիլաեէթինտէն Տարիլիյէ նէզարէթինէ արզ օլմուշ վէ օրատան տախի տարիէ սիտէսինէ թէպլիղաթ իհրա զըլընմըշ տրբ։

ԻԱՆԷ իլէ ինչասընա պաշլանմըշ օլան Արագիկիր հիւքիւմէթ գօնտաղընին ըէսմը քիչասը իհրա խալիմշ տիր։

ՆԷԱ ՍՄԻՐՆԻ կազէթասընընա օգունտուղունա կէօրէ, Միտիլլինին Գալօնիա նահիյէսինտէ, Ակա Բաբաքէվի գարիեէսինտէ ճէնազէ քէմիքլէրինի գօյմազա մախսուս մախզէնտէն աթէշ չըգարագ, 5000 լինան քէմիեի եանմըշ տրբ։

ԵՈՒՆԱՆ պանգասընընն Բաթրաս շիւպէսի քիթապէթինտէ իքէն 36,000 ֆրանգ իսթիրլաս իլէ Իզմիրէ ֆիրար էթմիշ օլան 28 եաշլարընաա Սթավրօ Եաքսամաքի կէչէն կիսն սաքին օլաուղը խանէսէ թուսթուլմուշ տրբ։

ՄԷՂՂՐ չըմէնարքէր իտարլի՝ Իսմաիլիյէ իլէ Բօր Սաիտ արասընտաքի չըմէնարքէր խասթընը սաքուն ալաճագ տրբ։

ԲՕՐ ՍԱԵԻՏ իլէ Զակազիկ արասընտա եարբլաճագ չըմէնարքէր խասթը ինչասը իչուն. Մըսրը Տիւեունը Ումումիյէսի՝ 400,000 լիրալըգ պիր գրէսի աչմը տրբ։

ԹՕՐԽԱՆԷԻ Ամիրէսէ մարանկօզ ուսթալարը մարիթէթիրէ իբի տաէա ճամը տօլապ եարբլարագ, աթէպէի իւլեսի հազրէթը Բաստիշահիեէ թագտմ իտիլմիշ տիր։

ԻԶՄԻՐՏԷ հէրէք ֆապրիգայի Հիւմտեուը մամուլաթընը սաթմագ իչուն պիր չիւպէ աչըլմըշ տրբ։

ԱՄԷՐԻԳԱ. սէֆիրի էսալէթլու Մ. Լէյդման ճէնտպլարը՝ խարիճիյէ նազարը սէվվէթլու բաչա հազրէթլերի իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

ՎԻԵԵՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ԵՐԿՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Ինչպէս արդէն ծանուցուած էր, երեկ տեղի ունեցաւ Մխիթար աբբահօր Պոլիս հասանման երկհարիւրամեակին հանդէսը՝ Բանկալթիի վիեննական Մխիթարեանց Վանատան մէջ։ Պատրիարք Տ. Էմմանուէլեան ատարագեց մասրան մէջ՝ ուր խուռն երկուսեր բազմութիւն մը ներկայ էր յորում կը տեսնուէին Հայ-Հռոմէական կղերէն՝ Պատրիարքական փոխանորդ Աւետիս Արքեպ. Արփիարեան, Զմմառի արքեպիսկոպոս Ագէքսանդրեան գերապատուն, Հ. Հ. Եփրեմ Զաքարեան, Եղիշէ Գաթիթեանեան, Գրիգորիս Գալէմքարեան, Գաբրիէլ Մանէվիչեան, Արիստակէս Տալեան եւն.։ Ազգ. Պատրիարքարանի ներկայացուցիչները՝ Տ. Տ. Բարկէն Ծ. Վ. և Ներսէս Վ. Դանիէլեան, Ուսումն. Խորհրդոյ ներկայացուցիչները Տօքթոր Վահրամ էֆ. Թարգումեան և Յակոբ էֆ. Գուրդէն ինչպէս նաև Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան, Բիւզանդ էֆ. Քէչեան, Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Տիրայր Վ. իրր հանդիսական, Դաւիթ էֆ. Խաչկոնց, նոյնպէս ներկայացուցիչներ Աւստրիական դեսպանատունէն և հիւպատոսարանէն։ Հայ Հռոմէականներէն Ճօն էֆ. Աբէլ, Գրիգոր էֆ. Պէյզէլեան, Տիգրան էֆ. Ճիվէլէկեան էն

ալ եկան իրենց դերը կատարելու։ Հ. Գալֆմքեարեան՝ ներկայներուն ուղղած շնորհակալութեան մէջ Ազգ. Պատրիարքարանի ներկայացուցիչներուն և յարգուած ծանօթ անձնաւորութեանց ալ գնահատ շնորհակալութեան բաժին մը հանելը շատ տեսաւ։ Գալֆմքեարեան հայր իր ճառին մէջ միակ փչատակութիւնը որ մեզի համար ըրաւ իրենց շրջանակէն դուրս՝ ան ալ «Ղեր» բացատրութեամբը համմեց. փա՛ռք որ հերիւ՝ չկոչեցին։ Ատ էր պակաս միայն։ Սակայն ասոր չափ մութ կը մնայ մեզի իր «ղեր»-ի բացատրութեան ալ իմաստը։ Եթէ ըսել կ'ուզուի ոչ-քրիստոնեայ՝ կրնայինք ըմբռնել այն ատեն. այլ եթէ վարդապետութեան (դոգմերուն) տարբերութիւն մը միայն կ'ուզէ իմացնել, այն ժամանակ իր բացատրութիւնն ալ գաղափարին հոմանիշ պէտք էր ըլլալ։ Եւ հիմա, յանցանքը մերն է, երբ այս անհամբոյր պարագաները ինքնին կու գան արձանագրուիլ մեր գրիչին տակ երբ արդէն անոնցմով վիշտնացի հայրերը ներկաներէն շատերու ցաւ ի սիրտ մեկման պատճառ եղան. Վենետիկցիները անպաշտօն հրաւիրագիր մը չտես կոչեցին, իսկ Վիեննացիները հրաւիրագրով մը պատուեցին և մեր երեսն ի վեր՝ իրենց ընթացքով այդ պատիւն հակառակը ցոյց տուին։

Ժամերգութեանց աւարտումէն եաքը, եկեղեցական թափորը պարտէզին կողմէն յառաջանալով կանգ առաւ վարժարանի դրան առջեւ, որ ատեն նուագածուներու խումբ մը կը սկսէր գոհացնել Համիտիէ քայլերգը։ Հոն, Կ.-Պարտիրքը բարեգործութիւնեան ըրաւ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան թանկագին կեանքին և արեւշատութեան համար, որոնց ներկաները ձայնակցեցան ամէններով։ Ներքը, ընդունելութեան սենեակին մէջ Հայերէն դրաւոր բանախօսութիւն մը կարդաց Հ. Գրիգորիս Գալֆմքեարեան, Վիեննական Մխիթարեանց հարեւանցի պատմութիւնը ընելով ու անոնց դերը պարզելով բարոյական և մասաւորական տեսակէտներէ,

Կ.-Պարտիրքը փոխադարձաբար մէկ երկու խօսք ըրաւ, յիշեցնելով թէ մահկանացու կեանքին անմահութիւն տալու համար՝ պէտք է կրօնական օգտակար գործունէութիւններ ցոյց տալ, ինչպէս Ս. Բարսեղ, Ս. Օգոստինոս, Ս. Իգնատիոս Նոյոլէս ըաւ, Մխիթար ինքն ալ անմահ եղաւ։ այլն։ Յետոյ ներկաները կարգաւ ունցան պիւֆէի սրահը ուր գարեջուրով և ազանդերով մեծարուելէ եաքը մեկնեցան։

ԱԶԳՈՒՅԻՆ

8/21 Սեպտ. 1901 Շաբաթ, Կ. Պոլիս

Ծանօթ հրատարակագիր Հօրոյ, «Բիւզանդիոն»ի մէջ հրատարակած մէկ յօդուածովը, ճ։մարիտ սրտազեղմամբ կը հիանար մեր չարականներուն վրայ և կը հարցնէր Հայ Բողոքական եղբարց թէ, այս ոճով, ասանկ համով հասով երգ մը ունին իրենց երգարանին մէջ։ Աւետարար՝ Հօրոյի իբր նմոյշ մէջ բերած Աստուածածնայ չարականը «Մեծացուցէ անձն իմ զՏէր և ցնծացէ հոգի իմ Աստուծով Փրկչաւ իմով։ Անթառամ ծաղիկ, անդառապարտ Հաւատիլ եւն.», արտատպէլէ եաք, կը սկսի կարդ մը անճաշ դիտողութիւններ ընել իր կողմէ և հուսկ ուրեմն կը բացագանչէ, «Մեզի համար հրապոյր չունի երգ մը որուն անդրադարձը Ը-ԸՐԴ-ԻՆ մէջ, դարձեալ ՀԸՐԴ-ԻՆ կայ և որուն ԴԵՆԱՅՈՑԷՆ մէջ պղտիկցնող տեսակէտ հակասութիւն կայ»։ Զարմանալի չի թուիր մեզ երբ «Աւետարար» հրապոյր չի գտնէ մեր եկեղ. երգերուն մէջ, դիտենք որ զուտ միսիոնարական թերթ մ'է ան և խմբագրապետը Մր. Պարնըմ ուս ՏՐՇՄարիտ Ամերիկացի մը՝ որ բնաւ ճաշակ և գաղափար չկրնար ունենալ, Հայ. Եկեղեցւոյ Սրբազան երաժշտութեան, չարականներուն և կրօնական բանաստեղծութիւններուն վրայ։ Բայց երբոյն այն խմբագրապետը միսիոնարի տեղոյս կը կրէ, ամէն օր Բրիստոս կը քարոզէ, Բրիստոսի անունովը կ'ապրի ու կ'ապրեցնէ իրենները, այո՛, երբ այս կարգի ատուածարան մը չը կրնալով կիրքին յաղթել, իր պաշտած Աստուծոյն անդրադարձ ՀԸՐԴ-ԻՆ մէջ դարձեալ ՀԸՐԴԻՆ զրաններու յանդգնութիւնը կը գործէ, չենք կրնար չի գտտապարտել զինքը իբր մէկը, որ չի գիտեր բերնէն ելածը։

Որն է եղեր դարձեալ ՀԸՐԴԻՆ ՀԸՐԴ մը։ Պարնըմ անկուր բացագանչութեամբ մը կը վերագրէ Յիսուս Բրիստոսի շառաւիղին։ Աստուածածինը չի յարգեր եղեր, ան իր գիտանալի բանն է, բայց ո՛չ մոլեռանդութիւնը, ո՛չ քաղաքավարութիւնը և ոչ իսկ բողոքականութիւնը կը ներեն որ, անարգէ Ս. Կոյսն ու անոր ամբիծ շառաւիղը։

Եւ Բողոքական թերթը որ հրապոյր չի գտներ մեր չարականներուն մէջ, իբր բաղդատութեան եղր առաջ կը բերէ իրենց երգարանին գլուխ գործոցներէ մին, ընարութիւնը անաչառ ընթերցողին թողուլով։ Մենք ալ նոյն նպատակով կարտատպենք անոր մէկ երկու համարը, որպէս զի ամէն մարդ հակադայ թէ մեր չարականը դատապարտող միսիոնարը, ի՞նչ վսեմ երգեր կը ձօնէ Աստուծոյ։

Ալ մօտ ըլլամ, ո՛վ Տէր
Ալ մօտ քեզի,
Թէև ճամբան ըլլայ
Դառն, ցաւալի
Միշտ աղօթեմ պիտի
Ալ մօտ ըլլամ քեզի,
Ալ մօտ քեզի։

Հիմա հակադա՞ք ազնիւ ընթերցողք, այս երգը շատ վսեմ, շատ սրտագրաւ շատ գերազանց է եղեր մեր երգեցողութիւններէն։ Ի՞նչ կրնանք ըսել, Աստուած շատ քաջել չի տայ։

Մնաց որ, Աւետարերը Հայ Բողոքականաց գաղափարը չի ներկայացներ ի մասին կրօնական երգեցողութեանց։ Հայ երեցներ վաղուց ի վեր ժողովարաններուն մէջ ընտրանօք կ'երգեն մեր չարականները, հաւատքով և ջերմեռանդութեամբ։ Իսկ հռչակաւոր երգարանը որուն վեհութիւնը կը ջատագովէ Աւետարար, արդէն տարիներէ ի վեր քար գայթակղութեան եղած է Հայ Բողոքականաց մեծամասնութեան համար, որոնք անհրաժեշտ պէտքը կզգան ժամ առաջ այդ խեղճուկրակ պաղ երգերուն տեղ, եկեղեցական հոգեզմայլ երգեր դնելու։

—Ազգ. Պատրիարքարանը փակ մնաց չաբաթ օրը Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ։ Արդէն գրեթէ ամէն օր ալ մէկ մէկ կարծեցեալ տօներ կան Պատրիարքարանի պարտադանց պաշտօնեաներուհամար որք անգործութիւնը ծուլութեան ասիճանին կը հասցնեն, իրենց գործին գլուխը չգտնուելով և ցերեկին գալով ու... գրեթէ ցերեկին մեկնելով մանաւանդ Ս. Պատրիարքին հիւանդութեանը պատճառաւ բացակայութենէն օգուտ քաղած։ Գլխաւոր մէկ երկու դիւաններէն զատ, որոնց յարգելի դիւանպետները իրենց անխոնջ աշխատութիւնները առաջ կը տանին արդէն՝ մէկ քանի խղճմտիտ քարտուղարներու հետ, միւսները պարապ ու հանդարտ ժամանցներ կ'ուտեն օրն ի բուն։ Եւ գանգատիլ թէ ամսաթոշակները կանոնաւորաբար չեն վճարուիր Ազգ. Պատրիարքարանի սընտուկէն. Պատրիարքարանի այս պաշտօնեաներու մակարուծական և անաշխատ պաշտօնեներուն համար վճարուածներն իսկ շատ շատ են։

—Տ. Սահակ եպիսկոպոս Խապայեան Ատանա հասած ըլլալը կը հեռագրէ Պատրիարքարան։

—Ուրախութեամբ կը լսենք թէ ծանօթ զրագէտ Եղիա էֆ. Տէմիրճիպաշեան, որ մօտ տարիէ մը ի վեր Ազգ. Հիւանդանոցը կը գտնուէր, կարգ մը հմուտ բժիշկներու խորհրդակցութիւններէն եաքը, վերջապէս դուրս ելած է շաբաթ օրը։ Հմուտ դրագէտը, որ իր զանազան դէմքերու երեւումովը մեր գրականութեան մէջ առեղծուածային տիպար մը դարձած է այլեւս, քանի մը օր Մաքրիդիւղ անցընելէ եաքը, առաջնոյն պէս Բերա պիտի հաստատէ իր բնակութիւնը։ Եւ ալ Մատամ Նիսէն պիտի չյոգնի, շաբաթը մէկ քանի անգամ, Բերայէն մինչեւ Եէպի Դուլէի դուրս ուխտագնացութեամբ։

—Սելանիկի Հայերը վերջին ծայր անտարբերութիւն մը կը ցուցնեն իրենց գաւակներուն նկատմամբ։ Մասուրին Հոգաբարձութիւնը բոլորովին անփոյթ կը գտնուի այս վիճակին հանդէպ, այսինքն կը թողու որ 40-50ի չափ աղաւ տեղւոյն Ֆրանսացիներու, Իտալացիներու և Անգլիացիներու հիմնած դպրոցները յաճախեն։ Վերջերս այդ աշակերտներէն ձրիներուն պայման առաջարկուեր է բողոքական կամ կաթոլիկ ըլլալու. բայց որովհետեւ ասոնք մերժեր են, վարժարաններուն վարիչներն ալ տիպուեր են վռնտելու զանոնք։ Խորհրդածութիւն աւելորդ պիտի ըլլար, Սելանիկցիներուն այս բացարձակ պարտաղանցութեան առթիւ։

—Պալքէսէրէն կը գրեն մէկի թէ կայս. Դասակալութեան օրը կայս. Իրատէով դրատան մը բացման հանդէսին մասնակցեր են նաև Տ. Տիմոթէոս արք. և առաջն. փոխանորդ Տ. Դէւոնդ ինչպէս նաև ազգ. վարժարանին անօրէն Տ. Նշան քահանայն ու Բազաքական ժողովի և Հոգաբարձութեան անդամները։ Ազգ. վարժարանի աշակերտները յիշեալ անձնաւորութեանց և ուսուցչուհի Օր. Մարգարիտ Ճիզմէճեանի առաջնորդութեամբ կարդեցան, Ն. Կայսերական Վեհափառութեան ձօնուած մաղթերգեր երգեր են։ Խումբին առջեւէն Ազգկանց վարժարանի ուսուցչուհի օր. Մարգարիտ Ճիզմէճեանի կողմէ 80 անթիմէթերի տարածութեամբ մետաքի վրայ գեղեցկօրէն բանուած Զէնանչան մը բարձր ի գլուխ կրուեր է, որ յիշեալ օրիորդին անունովը նուիրուեր է Միթէաարքի պէյին։ Անուշներով և օշարակներով պատուասիրուելէ վերջ գոհ տպաւորութեան տակ վերադարձեր են հանդիսականները։

—Դէպոզ Միրզաբեգեան՝ իր հանգուցեալ դստեր՝ Եղիսաբեթի յիշատակին, Ատրպատականի Թեմին ապարան մը նուիրեր է՝ որ հանգուցեալին անունը պիտի կրէ, ինչպէս Բագուէն Թիֆլիս կը հեռագրէ՝ Եղիշէ վրդ. Մուրատեան։

—Լաղարեան ճեմարանի վարչութիւնը յառաջիկայ ուսումնական տարուան ընթացքին՝ պիտի ընդունի և իրագործէ ուսուցման ծրագրի այն բարեփոխութիւնները՝ որոնք կրթական նախարարութեան կարգադրութեամբ անհրաժեշտ դատուած են նախարարական գիւնաղիոններու համար։

Բայց միւս կողմէ ճեմարանին վարչութիւնը իրեն վերապահած է առաջիկայն դպրոցական այն տեսակ ծրագիր մը մշակելու՝ որ ամէնէն աւելի համապատասխանէ Լաղարեան ճեմարանի մասնաւոր պայմաններուն։

—Պէշիքթաշի Ազգ. վարժարանին նորոգութեան բոլոր ծախքը՝ 50 ոսկի, տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին ատենապետ Խաչիկ էֆ. Խրլանեան ստանձներ է, Թաղեցիները շնորհապարտ թողլով։

—Եէսի Գուլէէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն մեզ.

«Հիւանդանոցին Ապուշանոցի պետին մասին ձեր ըրած անպատշաճ յայտարարութեանց վրայ, Տնօրէնը նոր խելաբերելով, դիմացի սրճագործը կանչել տուաւ և հրամայեց որ Բժիշկէն և Ս. գեղագործէն զատ և ոչ մէկուն երկվեցեակ տայ խաղալու։

Այս հրամանէն քաջալերեալ Ս. գեղագործը հիմայ, առաւօտէն մինչ երեկոյ դիմացի պարտէզը, մնայուն բժիշկին հետ դէմ առ դէմ, նարտ կը նետէ սրճագործն իսկ ձանձրացնելու ասիճան և առանց իր պաշտօնատեղին խորհելու։

Ասկէ զատ Հիւանդանոցի մէջ գիշերած երեկոյներն ալ բժշկին, ապուշանոցի պետին կամ խոնարհապետին հետ իր սենեակը առանձնացած, քանի մը հատ ճենկելէ վերջ, խոհանոցէն գաղտնի պատրաստուած կերակուրներով խնջոյից սեղաններ կը սարքէ։

Կը յուսանք որ այս դիտողութիւններուն վրայ իր ընթացքը կը բարւոքէ կոպտելաչք։ Եւ ոչ թէ ապուշանոցի պետին նման՝ որ այժմ իր պաշտօնին վրայ չի գտնուելու համար ուրիշ առթիւ մը գտած է. ա՛յն է կառապանութիւնը։ Զիներ և կառք մը գնած է որպէս զի Հիւանդանոց եկող գացող հիւրերը անով փոխադրել տայ, և ասոր պատճառաւ Հիւանդանոցի արտաքին դրան առջեւն է անօրէն ի բուն։ (*)

—Ս. Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Գեր. Տ. Դէորգ Սրբազան, այսօր Եալովա երթալ ատիպուած է; Եօրտան գիւղացիներէն ոմանց Երուսաղէմական արտերուն վրայ ըրած ոտնձգութիւնը արգիլելու համար։ Ն. Սրբազնութիւնը վաղը կամ չորեքշաբթի կը վերադառնայ։

—Մայր եկեղեցի թաղէն կը գանգատին քահանայից պարտաղանցութեան համար հետեւեալ գրով. «Այս շաբաթ Ս. Աստուածածնայ տօնին առտուն Տէր Անտոն, Տ. Եղիշէ, Տ. Խաչատուրի նման ծերունազարդ քահանաներ փութացած էին եկեղեցի, իսկ երիտասարդներէ ոմանք որ միշտ գանգատներ ունին ապրուստի անբաւականութեան համար, բոլորովին բացակայ էին, ապահովապէս օգտիսխութեան գացած ըլլալով։»

—Ֆրէզնոյէն կը գրեն.—Տեղւոյս Հայերը, այժմ թուով իբր 1,200, երեք ուրոյն եկեղեցիներ կը կազմեն, Լուսաւորչական, Աւետ. Ժողովական, և Աւետ. Երիցական։ Լուս. Եկեղեցին կանոնաւոր կազմակերպութիւն մը ունենալու համար, առաջին պատեհութեամբ փութայ էֆ փողոցի Հայաբնակ մասին մէջը կանգնել միայրակ այլ գեղեցիկ եկեղեցւոյ չէնք մը Ս. Երրորդութիւն անուամբ, որոյ օծման ու նուիրման արարողութիւնք 10 ամիս առաջ կատարուեցան ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Այս առթիւ եղած հանգանակութեամբը, որու մասնակցեցան նաև Աւետարանականք, շինութեան համար ծախսուած դրամային առկախ մնացած մասը հաւաքուելով եկեղեցին պարտքէ ազատեցաւ։ Ուսարրի առաջնորդը, Գեր. Սարգեան Եպիսկոպոս, որ մասնաւոր հրաւիրամբ հոս կը գտնուէր, օծման ու նուիրման արարողութիւնը կատարելէ ու ատեն մը իբր հիւր կենալէ եաք, բեմը Օհան Ծ. Վրդ. Մելքոնեանի յանձնելով իւր տեղը վերադարձաւ։ Շաբաթը երկու անդամ շաբաթ երեկոյ և կիրակի առաւօտ, ինչպէս նաև գլխաւոր տօներու օրեր, Լուս. դրութեամբ յատուկ պաշտամունք կը կատարուի եկեղեցւոյ սրահին մէջ ուր երբեմն խուռն բազմութիւն հաւաքուած կ'ըլլայ։

Աւետ. Ժողովական եկեղեցին, վերջերս Երիցականէն զատուած, ոչ յատուկ ժողովատեղի, ոչ ալ ձեռնադրեալ պաշտօնեայ ունի։ Վարձու սենեակի մը մէջ կիրակի առաւօտները կիրակնօրեայ դպրոցին ու աղօթքի ժողովին կ'առաջնորդէ Տր. Յ. Մելքոնեան, և կէս օրէ վերջ նոյն սրահին մէջ Հայ լեզուաւ կը քարոզէ Տր. Ն. Ագէքսանդրեան։ Նորակազմ և միայն քանի մը անդամներէ բաղկացեալ այս եկեղեցին առ այժմ քաջալերիչ ու զօրաւոր երեւոյթ մը չունի թէև, սակայն դաղթականութեանս տակաւ բազմանալովը յուսալի է որ քոյր եկեղեցիներու հետ մրցելու կարող վիճակ մը ունենայ յապագային։

Աւետ. Երիցական եկեղեցին, որ Հայ գաղթականութեան ամենակարեւոր մասը կը պարունակէ, այժմ բաւական կանոնաւորակ և տակաւ զարգանալու ոգւոյ մը մէջ կը գտնուի, ուստի և աւելի ենթակայ է փորձութեանց, որոնց յաղթելու համար անդուլ հսկողութեան կը կարօտի։ Եկեղեցւոյ վարի յարկը բոլորովին պատրաստուած է թէև, սակայն վերի յարկը տակաւին անպատրաստ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Ամէն կիրակի առաւօտ կիրակնօրեայ դպրոցէն ետք Անդլիերէն և կէս օրէն ետք Հայերէն լեզուով կը քարոզէ Վեր. Ց. Ֆիլեան։ Ամիսը մէկ անգամ Անդլիերէն քարոզին տեղ աղօթքի ժողով կ'ըլլայ, և Հայերէնի տեղ Թրքերէն կը քարոզուի Թրքախօսներուն համար։ Իրիկուններն ալ ժամը 6½ին Ե. Բ. Ընկերակցութեան աղօթքի ժողովը կ'ըլլայ։ Հինգշաբթի օրեր ժամը 2½ին տիկինները աղօթքի ժողովներ կ'ունենան, երբեմն տուներու մէջ և երբեմն եկեղեցւոյ մէջ։ Մայիս 28ին Տիկնանց Բարեսիրական Ընկերութիւնը իւր ինսներորդ տարեդարձին առթիւ փառաւոր երեկոյթ մը տուաւ, որոյ հասոյթն Հայ որբուկներուն յատկացուեցաւ։

Յունիս երկուքին, առաջին պատեհութեամբ ըլլալով, նորաշէն եկեղեցւոյ վարի յարկի սրահին մէջ Ս. Հաղորդութեան Խորհուրդը կատարուեցաւ։ Այս առթիւ 10 նոր անդամներ եւս եկեղեցին ընդունուելով, անդամց թիւը 100ի բարձրացաւ։

Ս. Զ. Դ.

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրը յատուկ կոնդակաւ հրաւիրած է Մայրաքաղաքիս բոլոր բարեպաշտ ժողովուրդը մասնակցիլ Պալըզլըի Ազգ. գերեզմանատան որմատիսման ծախքին։

Թաղ. Խորհուրդս կը խնդրէ Պատ. Թաղեցիներէն, որ բարեհաճին իրենց լուսատ և զուարթագին նուէրներն անձամբ Խորհրդարան յանձնել մինչեւ յառաջիկայ կիւրակէ, ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 3։

Խորհրդոյս կողմանէ ընտրուած յատուկ Մասնախումբ մը նուէրները հաւաքելու համար յառաջիկային պիտի դիմէ այն Պատ. Թաղեցւոց տուներն՝ որոնք դիւրութիւն չունին իրենց նուէրներն Խորհրդարան յանձնելու կամ ղրկելու։

Այս առթիւ հարկ կը համարինք ծանուցանել Պատ. նուիրատուաց թէ որմնադիրը չէ ստորագրած դրամի չ'գոյութեան պատճառաւ, և չենք թեան Մասնախումբը դրամի կ'սպասէ սոյն բարեպաշտական գործը ի գլուխ հանելու համար։

(Թաղ. Խորհուրդ)

9 Սեպտ. 1901

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԵՐ ՊԱՏ. ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՅՕԳՈՒՍԱԾԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ. — Երեկի թղթաթերով մեկէ աւելի նամակներ առայանք Սելանիկէ որոնք թեր ու դէմ կարծիք կը յայտնեն թէ «Քահանան պէ՞տք էր խոստովանեցնիր մոլորած կինը թէ ոչ։»

Ուրախ ենք որ գոնէ այս անգամ անձնական հաշիւներ չկան խնդրոյն մէջ և ազնիւ յօդուածագիրները ակզբունքի տեսակէտով միայն կը դատեն գործը առանց անարգանք, լուտանք ուղղելու իրարու հասցէին։ Խրագրութիւնս նկատելով որ չարժէր աղմուկ յարուցանել խնդրոյ մը շուրջ որ իր բացարկի հանգամանքովը խիստ անշան կարեւորութիւն ունի, յարմար դատեց չհրատարակել երկու կողմէ գրուածները եւս ու կրօնական խնդիր չյարուցանել սակաւաթիւ հատի մը և իր հովիւին շուրջ։

Ս.ՅԻՕՆ ԴԱՐԱՀԻՍԱՐ, Մեծ. Տնսուչ էֆ.—Դուք չէք Գարահիսարի կրթական վիճակին նկատմամբ գրողը։

ԿԻՐԱՍՈՆ, ***. — Ձեր բաժանորդ ըլլալը կամ ոչ, երբեք չազդեր մեր վրայ. եթէ յօդուածը արժանի ըլլար, սիրով կը հրատարակէինք։

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ԱՌ Տ. ՏԱՏՐԵԱՆ, ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Կարդացի ձեր նամակը Հաճընի վարժարանին ուսուցչուհւոյն խնդրոյն նը-կատմամբ։ Ձեր պատմութիւնը խեղաթիւրեալ է. թէ ինչո՞ւ։

Ա. Հաճընէն խնդրուած ուսուցչուհին ոչ թէ պարզ ուսուցչուհի մը՝ այլ ձեռագործի հմուտ փորձ տեսչուհի մ'էր, և առաջին անգամ ուսուցչ. գործակալութեան մը կողմէ ներկայացուած էր հազիւ 18 տարեկան դեռատի աղջիկ մը՝ օգնական ուսուցչի վկայականով։ Կը կամենայինք արդեօք, դուք իրաւ Հաճընցի, երկու երեք հարիւր աղջիկներու դաստիարակութիւնը և տեսչութիւնը յանձնել այսպիսի դեռատի և անփորձ օգնական ուսուցչուհւոյ մը, ցորչափ տեղւոյն գաւառ. վարչութիւնը ազգ. պաշտօնական մարմնոյ մը յանձնած էր անոր ընտրութիւնը, և ինչ պիտի ըսէին Հաճընցիք՝ ի տես այդ անակնկալին։

Բ. Սուտ է թէ, ձեր գտած երկրորդ ուսուցչուհւոյն համար արգելք յայտնուցուած է։ Նախ, վասն զի Էմխոպէրի համար տեղի ունեցած պահանջման լրացումը Խորհրդոյ քարտուղարութեան մը իրաւասութիւնէն վեր է, մանաւանդ որ այդ երկրորդ ընտրութիւնն ալ սոսկ ձեր կողմէ տեղի ունեցած էր։

Գ. Սուտ է թէ վարժուհին Էմխոպէրը նոյն օր չէ պատրաստուած Պատրիարքարանի անցագրական գոցուելու պատճառաւ. ճիշդ նոյն օրը ձեր գտած ուսուցչուհւոյն հայրը և ձեզի հայրենակից ուսանող երիտասարդ մը պէտք եղած գործողութիւնները կատարած են և շնորհակալութիւն յայտնելով մեկնած են։

Դ. Սուտ է թէ վարժուհին չէ կրցած մեկնիլ իր մասնաւորին պատճառաւ, այլ ազգ. պատրիարքարանի մէջ երեք պաշտօնական անձնաւորութեանց ներկայութեանը վարժուհին բերանացի յայտարարութեամբը ստուգուած է որ Հաճընի չերթալուն պատճառը ձեզի հետ պայմանագրութեան կնքման առթիւ տրձակուրդի երեք չորս ամսականները չճանչնալնիդ է, և միանգամայն, իր աղգականներուն հաւանութիւն չտալուն վրայ մնացած է։ Հակցա՞ք իրողութիւնը։ Այլ աւելորդ է նկատողութեանց պատասխանել, միայն սա չափը պէտք է գիտնաք որ նմանօրինակ հրատարակութիւնք չեն կրնար ստուեր ածել պաշտօնատարի մը անշահախնդրութեանը, ուղղամտութեանը որ միշտ յօգուտ Հայ մանկաւոյն կրթութեան թէ՛ իր դրամը տուած է և թէ զոհած է իր հանգիստն ու ժամանակը։ Եթէ քիչ մը բարեխղճութիւն ունենաք կրնաք այս ալ դուք ձեզմէ ստուգել։

ԻՐԱՋԵԿ

8 Սեպտեմ. 1901
Խոտէյ

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԲԱՐԻԶ, 22 սեպտ.— Բուսիա Իմբերաթօրը վէ Իմբերաթօրիճասը հաղարթը՝ Ֆրանսաեը թերք էթմիշլեր տիր. Զար հազրէթլերի՝ եագընտա թէքբար Ֆրանսաեա կէլէճէկինի վատ էյլէմիշ տիր։

ԲԱՐԻԶ, 21 սեպտեմբեր. — Զար վէ Զարիճա հազարթը՝ Ֆրանսաստ չոգ իգամէթ էթմեկէճէքլերինտէն Բարիսէ կիտէմէճէքլերտիր։

—Սապահտան պէրի բէսը կէչիտի կէօրմէք իւզրէ պիր ճէմը զաֆիր՝ Պէթէնիէ աղիմէթ էտիւր։

—Պէթէնի բէսը կէչիտի՝ ֆէվզէլատէ բարլադ պիր սուրէթտէ իճրա իտիլմիշ տիր. Զար հազրէթլերի՝ օրտուսը խահիշլէ ալզըշլամըշ տըր։ Սապահ թատմընտա Մ. Լուսէ՝ Ֆրանսա Բուսիա իթթիֆաքընըն պիր սուլէ էտաբնա միւպթէնի օլտուղունու պէտան իթմիշլէ Ֆրանսանըն մուհիպ վէ միւթթէֆիքը օլան Բուսիանըն չերէֆինէ պատէ նուշ օլմուշ տըր։ Զար հազրէթլերի՝ Ֆրանսաեը Բուսիեաա պիրլէշտիրէն մուհապպէթ պաղլարընըն պիր եէնի հէօճէթինի էլէտ իթթիսիի վէ իբի սուհ բէրվէր հիւքիւմէթ արասընտա պաշգալարընընն հուդուդունա թէարրուզ էթմէտէն քէնտի հուգուգլարընը միւտաֆատ իթմէք իւզրէ ադա իսթիմլի օլան իթթիֆաքը սամիմի՝ ինանիլէթ իչուն գէյրէթլի պիր մէտարը սուլէ վէ միւսալէմէթ օլտուղունը ճէվապէն պէյան էթմիքտէն սոնրա, Բուսիանըն մուհիպպ վէ միւթթէֆիքը օլան Ֆրանսանըն չերէֆինէ պատէնուշ օլմուշ տըր։

ԼՕՆՏՐԱ.— «Տէյլի էքսփրէս» կազէթասը՝ Բուսիանըն Նորվէճէ թի Ֆինմարքէն վիլայէթիի զապթ էթմէք իչուն թէտարիքատտա պուլունտուղընը եազըսը։

ԿԵՆՏՐԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԲԱՐԻԶ, 22 սեպտ.— Զար հազրէթլերի՝ Ֆրանսա բէյիը վիքիլաը սապըզ Մ. Մէլինէ քէչիտ էյլէմիի պիր թէլէկրաֆնամէտ, ախիրէն տիւչար օլտուղը պիր մաթէմ հատէթիլէ, Գամբիտէնէ կէլէմէճիէրինտէն տօլաը պէեանը թէէսսիֆ էյլէմիշ տիր։

—Զար հազրէթլերի՝ հուատատա վասը օլտուգտա, Ֆրանսա բէյիը ճիմհուրընա պիր թէլէկրաֆնամէ քէչիտ էյլէեէրէք, Ֆրանսատա մաղնար օլտուղը սամիմի բէտը գապուլտան տօլաը, թէչէքքիւրաթընը պէեան էյլէմիշ տիր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ռում տիւն ագչ. գաբ.	25—31
» » » էն եիւքէք	25—34
» » » էն աշաղը	25—30
Բուսիլի չըմէնտ. ագչիմ գիմտ.	100—25
» » էն եիւքէք	101—25
» » էն աշաղը	100—25

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյժի ագսիոնը Օս. լիր.	12—30
Սիկարէթ Ա.	—88
» Բ.	—45
Թրամվայ	5—82
Ժուլիանս	1—65
Օսպիկսիոն Թրամվայ	478—
Ասիւրանս	3—92
Դրէսի ժէնէրալ	0—10
Սօսիէթէ Օթոման Ինկ. լիր.	0—12
Լօրիօմ	54—
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէդ	408—50
Թրանսվասալ	81—
Բըլեթըմ թասվիլաթը	461—
Դրէսի Ֆոնսիէ Էմիրսիէն	264—
Անատոլը չըմ ագսիոնը	9—25

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.	ղրշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—06
Մէթալիք	99—
Իսկիլիզ լիրասը	110—05
Ֆրանսըզ ալթունը	87—26
Բոլ	90—20
Գրէսմից ալթունը	51—08
Գարպոն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—10
Բարլիզ 3 այ վատէլը	23½—
Ֆիօրէն Մանատա	——
Վիէննա չէքի (գուլդն)	——

Բարիզ 18 Սեպտ.

Ֆրնս էսկ. 4% ֆր.	100—95
» » 4½%	101—85
Եէնի Օսմ. էսկամը աչըլտը	24—
» » գաբանտը	23—85
Բուսիլի չըմէնտրֆէրի	101—
Օսմանլը Բէյժիի էսկամը	309—
» Պանգասը	519—
Դրէսի Լիոնէ	1042—
Իթալիա էսկամը	99—70
Բոհորիթէ Թիւրք	495—
Օսմանիյէ	444—
Տուան Օթօման	515—
Սբանիոլ	71—15
Թրանսվալ	82—50
Դամպիս 3 այ վատէ	25—230
Դրէսի Ֆոնսիէ Էմիրսիէն	—

Պերլին 19 Սեպտ.

Բուսիլի չըմէնտրֆ. (մարգ)	98—
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիս	20—

Վիէննա 19 Սեպտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիս	239—60
Բուսիլի չըմէնտրֆէրի ֆր.	94—
Օսմանլը Բէյժի ագսիոնը	273—

ՏՕՔԹՕՐ ԿՕՍԹԱԲԻ ՔԻԼԱՑՏԻԹԻ

Բարեսէր իշխանը թանկել էմիր վէ էվրօբանքն էն մէշհուր խասթախանէլերինէ ամէլիկաթ կէօրէրէք, օն եէտի սէնէ տախի իճրան թըզապէթլէ քէսպը վուդուք էյլէմիշ սիր։

Թապիպը մուսիկիյի կէօհիւս վէ միսէ իլէթլէրինի եանի նէգլէի սատրիյէէի, նէֆէս տարլըզընը, ագ ճիլեր ուքիունէթլէրինի խուսուսիյէ վէրէմ խասթէլիեինի, իսթիեարարա միւզմին էօքսիրիւք վէ տամարլարը թէսալլուպ իթմէսինի, էմրազը գալպիյէէի, հաղմարլըզը, ինգըլաղը, միւզմին իսալը, միսէ աղրըսընը, միսէ կէնիշլէնմէսինի, գանը պասուրը, գարընտա սու տօլմասընը, գարամիէր խասթալըգլարընը, իարարտա չէքէր վէ եումուրթա ագը պուլունմասընը, էրազը միքրօպիյէէի վէ գան խասթալըգլարընը վէ հէր ճինս չօճուք խասթալըգլարընը՝ թէրագէյսաթը ֆէնիկլէ մուճիպինճէ էն սօն ուսուլը թըպկի վէճճէլ թէտավի էյլէր։

Թապիպը մուսիկիյի՝ տէօրթ սէնէ պիր միւտէթ զարֆընտա վասի պիր ֆրէնկի խասթախանէսի սէր թըպապէթինէ պուլունարագ, պու էնտատ խուսուսի թէտավի էյլէսիսի խասթալարտան մասա, ֆրէնկիսէ վէ պէլ սօղուգլուղունա միպթէլա օլմուշ տէօրթ պին զատար էշխասը թէտավի էյլէսիսի ճիէթլէ, պու իլէթլէրին թէտավիսի խուսուսընտա ֆէվգէլատ մէհարէթ քէպ էյլէմիշ օլուուղունտան, էրքէք վէ գասընլարտա սէնի վէ էսկի ֆրէնկիսէի վէ պէլ սօղուգլուղունու վէ անկէրտէն հասը օլան սէս զըսրգլըզընը վէ կարտալարը վէ սէրի ուֆունէթլէրինի վէ իարար տարլըզընը վէ իլիհիսալը մէսանէսի վէ վէղտիֆը թէնասիլիյէ իճրասընտա նօսգանիսէթի սուրէթը միքէմմէլէսէ վէ թէճարիալը միթէատսխանէսինի թէրագէյսաթը ֆէնիկլէ իլէ պիրլէշտիրէրէք աղ զէման զարֆընտա թէտավի էյլէր։

Տէր Ալիկէսէ հէր հանկը թապպպ իլէ խթէնիուրտա գօնսիլթօ օլունապիտիսի կիպի, էվրօբանքն էն մէշհուր աթբըպասը իլէ տախի պիլ մասխարէ գօնսիլթօ իճրա օլունուր։

Վիլայեթը Շահանէսէն թահրէրէն միւռաճաաթ խաէնէ զէվաթըն՝ օրատաքի թապպին պիր բաբօրունը եասխտա մուֆասալ պիր թարիֆնամէ կէօնատէրմէէրի էլէմի սիր։

Բաղարտան մասաս, հէր կիւն սաաթ տէօրտէ գատար, Դամգարուտա Զիֆթէ Կէլինլէր ճատտէսինտէ 13 նիւմէրօլու խանէտէ, սաաթ պէշտէն սէքիզէ գատար Սիրքէճիտէ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Թիւրքիյէ էճզախանէսինտէ։ Սաաթ սօգուզտան օն պիրէ գատար Սուլթան Պահազիտտէ, Օգճիլար պաշընտա Սինէման էֆ Նին Պահեգիա էճզախանէսինտէ խասթէկեանը գապալ էյլէր։ Ցնգըր օլանպար սալ։ կիւնլէրի մէճճանէն մուահէնէ օլունուրը Կէսիք Բաշա եօղուշունտա Լիվօր Մէրթիսի էֆ Նին էճզախանէսինտէն հէր հանկի սաաթ խթէնիլիրսէ, թապիպը մուսիկիյի ճէլզ օլունապիէճէքտիր։

ՏՕՔԹՕՐ ՁՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուսիկիյի փարիսէ միւտէթը մէսիսէ էմրազը տախիլէ վէ սասպիսէ էէսպի իսթիսաս իլէյուպ սարա ֆէ ըսրազմօս, խթէրիք, եարբմ պաշ աղրըսը, նիւիլիլ, ուշգունսուզլուգ, ույգունա կէզլինմէք, չօճուգլարըն իտրար թուքամամալարը վէ էնվաի սինիրիասթալըգլարընը էլէկթրիք իլէ թէտավի իլէսիսի կիպի միսէ սուլարը, վէ միսէ սույունըն արթմասը վէ էքսիմէսի, պաղըրսագ, գալպ, ագ վէ գարաճիյեր վէ պիւլթիմէ էմրազը տախիլէի սարիէի ֆէնընը թըսպըն էն սօն քէշֆիաթը իւզրէ հէր կիւն սապահան էօյլէնէ գատար իստանպօլտա օդհիլեր պաղընտա (Սինէման) վէ ուզուն չարչուտա (Մէրիտի) էճզախանէլերինտէ վէ էօյլէսէն սօնրա, պէյ օղլու ճատտէի քէպիրատ Օտիսն թէաթրօսու գարշուսընտա 165 նօմէրօլու Մուայնէխանէի խուսուսիէսինտէ միւռաճաաթ իսէն խասթէկեանը գապալ էյլէր։ Մուայնէխանէի խուսուսիէսինտէ հէր նէվ թէտավի էլէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէօսու մէվճուտ տուր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

Բարձրագոյն ընթացք՝ Գուրթնական պոբեբէ բնաբէրական և բնապարական քէրոնիեանց Կ. Ս. Տէմիրճանի։

Սոյն գործը Կրթական Մրագրի համաձայն պատրաստուած ըլալով, յատակ և դիւրանակալի ոճով մը կը խօսի Մարդաբանութեան և ասողջապահի պայմաններու, Բնաբանութեան, Երկրաբաշխութեան, Մեթեորաբանութեան, Բնաբերանութեան և Տարրաբանութեան ամէնէն կարեւոր և գործնական ու արուեստագիտական մասերուն վրայ։ Դասագիրքը կը բաղկանայ 352 ութածալ էջերէ և կը պարունակէ նիւթին պատշաճ 228 ընտիր պատկերներ չանկան ծանօթութիւններ կու տայ նաեւ ամէն կարգի արհեստներու վրայ, որով անհրաժեշտ գիրք մըն է նաեւ ամէն արհեստաւորներու։

Գին 7 ղուռուշ

Տէմիրճան էֆ.ի սոյն երկասիրութիւնը, որ բազմաթիւ Գրական Բրոնիներով ալ համեմատած ու ճոխացած է և կ՚ամրողջացնէ իրագիտական և ընապատմական ճիւղին յատուկ և նորագոյն ծանօթութիւններով լի իր ամբողջ դասընթացքը և որ իր դրական և դիւրասոյց մեթոտին ու նիւթերու պէտպիսութիւնովը կը դերազանցէ ցարդ լոյս տեսած հեղինակութիւնները, կեդր. Վարչութեան Պատ. Ուսուցմական Խորհրդոյ կողմէ վաւերացած ըլալով՝ Ջերմապէս կը յանձնարարուի մեր բոլոր վարժարանաց համար։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ՆԱԵՆ

Նոյն հեղինակէն՝ Մարմնական դասերու, պատկերազարդ նոր ընթերցարանը։ Գին 3 ղուռուշ

Մենաք հանեանց, Ֆրանսերէն ընթերցութեան և զրուցադրութեան. Նոր քերակ գին 1½

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Մուսիկիյի՝ օն պիր սէնէ մուգատէմ, Մէթթէպի Հուգուգը Շահանէսէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զայրէթ ու խթիգամէթիյէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիհ վէ էմնիյէթինի գազանմը, էրպապը նամուս վէ ակայագթան վէ պիրինճի արնըֆ տավա վէգիլէրինտէն մասուֆ պիր զաթ սը։

Քէնտիլերի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, ձէկա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօճտէ իտեր։

Պիր մէպլաղը մալիմ մուգապիլինտէ ալթը այլըգ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապալ իյլէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիսմաթ ալմագ իսթէհէնլէրէ պէյանը բէյ վէ իմայը մալիսմաթան գաչմամագ։ Էքսէր տավալարտան բէյնին իւճրէթի ալտարընը կիպի, բէք չօգալարընտա սուլէն թէտավիյէտ գուսուր էյլէմէգ։ Սապահլարը սաաթ 2—6ետ վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եաղըխանէսինտէ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Մուսուլ խանընտա 6 վէ 7 նումէրօլը օտալար սը։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս Մահմուդ Փաշայի Եալնըզ Ռիւ- 271

Վաճառատան մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան օրհնութիւնն օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատան մէջ կը գտնուի նաեւ ֆոնդան և ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ ժան են։ 58—106

Էն ալա վէ նէֆիս իրէքտէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈՒԼԷՏ քեաղըզլարը եաղընը սիկարա մէրագլիլարընը մէմնունն էտէպիլիր։ Պու քեաղըզլարը ֆէվգէլատ միէսսէրիյէթի մուգալիսէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլարընտան, գարագլարը տէրունինտէքի ուֆէք մէհրինէ վէ ալամէթի ֆարըգաը սայլիրէյէ տիգգաթ օլունմասը թավսիյէ ընը։ 49—56

ՄՈՒՍԻԳԻ ՄԵՐԱԳԼԵԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէգարէթի ճէլիլէի Եվրագ գալէմի խիւլէֆաբնտան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ նօթա վէ ֆէնոնի մուսիգի մուալիմի Զաւրհանան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆընտան հէր օն պէշ կիւնտէ պիր՝ մունթազամէն նէշր խալիմէքտէ օլան էշխարը մուսիգի հաթան մինթէգրպ չարգը վէ գանթօ նօթասընը իքնճի ֆորմասը նէշր իտիլմիշ տիր։ Պիրէրթանէ էտինմէէրինի հավէսքնարանը մուսիգիյէ թավսիյէ խէրիդ։

Մահալը ֆիրուխթի Պապը Ալի ճատտէսինտէ 22 նումէրօլու Խթանպօ քիթապչանէսի, Մէրճանտա սաֆը Եղիա էֆէնտի վէ էսկի Զաղիթէէ ճատտէսինտէ Սէֆա Ֆոնտրաֆիանէսիյէ սաիր մահէալէր տիր։

عافیت حبری

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ԱՖԻՅԷԹ

Պնդութեան ենթակայ եղողները եթէ ժամանակին չը դարմանուին, անխուսափելիօրէն անոր հետեւանք եղող թունաւորման պիտի ենթարկուին՝ որովհետեւ, բնական դէմ, օրէրով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնացած ուտելիքները փոխանակ մարսուելով մնունդ տալու, ընդհակառակը թունաւոր միքրոպներ յառաջ բերելով արիւնը կ՚ապականեն և ախորժակի պակասութիւն, գլխուցաւ ու պոռոյտ, դժուարամարսութիւն, բերնի հոտ, սեռատեսութիւն (պասուր որովայնի ուռեցք, խիթ (սանձը), սիրտ խառնուելու, աչքի խաւարում, և այլն հիւանդութիւններ յառաջ կը բերեն։ Մայրաքաղաքիս առաջնակարգ դեղագործներէն Անտոն Թօլոլեան էֆէնտիի հնարած և Կայսերական Բժշկական Ժողովէն արտօնուած «Ափիյէթ» դեղահատներուն գործածութիւնը վերոյիշեալ ախտերէն բոլորովին ազատ կը պահէ, լուծողութիւնը կը դիւրացնէ և ստամոքսն ու աղիքները զօրացնելով կուտայ անոնց կանոնաւոր և բնական վիճակ մը որով և միւս լուծողական դեղեր առնելու պէտք չի ձգեր։

Ընդհանուր վաճառատեղին է Կ. Պոլիս Ճըրալ օղլու Ասբր դեղարանը։ Կը ծախուի նաեւ Պահէճ Գարու Քիւչուքեան-Մխաքճեան և Մէրճանմէթճեան Դեղարանները և Դալաթիա Մատէլլայի դեղարանները։

ՏՈՒՓԸ (5) ԴԱՀԵԿԱՆ Է

Գաւառներէն մեծաքանակ և փոքրաքանակ յանձնառութիւնք կ՚ընդունուին։

ԲԱՐԻՔ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՏԻՃ

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՃՈՒՐ ՏԻՊԻՃ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

Մէղքիւր Սէրկիի Ումումիսինտէ Միւքեֆաթընը, HORS CONCOUR ըէգլապէթսիզ գազանմըշ տիր։

Էն ուֆագ թէֆերրուաթընա գատար էմսալընա թէվէֆֆիւգ իտէր

Թիւրքիա իյիւն եէկեաճէ աճէնթասը 3. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ Էվլատլարը

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահճէ Գարուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Ն.՝ 7 Թրամուէյ խանթը իւզէրինտէ

ՇԻՒՊԵԼԷՐ՝ Իզմիթտէ, Միւիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ

Թամիր վէ էօրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՈՒԷՍԹԳԸՐՆ

1851 TORONTO WESTERN LONDON

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԵՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՍԱ

1851ՏԷ ԹԷՔՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇԵ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻՒԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՆԸ

Թաղմին օլունան զիյանալարին մէճմուի	Ֆրնկ. վրա	6,000,000
Մէյճուտ ադէյ վէ հասըլմասը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա շիւպէսինին միւաթրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպոլ, Պահճէ Գարու, Անանիտատի խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէզէր ատճէնթէլէր արանըլմագտա տիր

ԻՄԻՏԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մատրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ամման զումբանիալարը սէրմայէսի հասըլմէքնա նիսպէթին 100 % օլուսուզ հասլի Ուէսթըրընի 125 % տիր։ Իշթէ պու հաղիգաթ Ուէսթըրն բուդիալէրինին թէկիվվիւզ իթիբրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինատ աբր։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ԱԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ԵՐԿՄԱՅԷ, ԻՇԽԻՏԱՆ, ԹԷՄԵԼԱԹ ՅԻ. 7500000

1899ական մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.		19,53 ,276
» » եանկին »	» »	460,2 ,203
» » » բրիմի	»	1,433,965

Էյմէր-ի-ինճիմէ վէ չօճուգլար իշիւն միւթէպիլ շէրաիթ իլէ սիկուրթա ադա իտէր

Նանկին-ի-ինճիմէ հէր նէվի պինա վէ էշա իւզէրինէ սիկուրթա ադա իտէր։

Նէֆէսի-ի-ինճիմէ մալ, էվրաղը նագամէյէ վէ վարօր սիկուրթալարը գապալ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896ական 18½%, 1897ական 18%, 1898ական 18%, 1899ական 16% թէմեթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շերքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաատէթտէ Գրիգոր Լիսնէ, Լօնտրատա Անկլօ Եւսթրեան Պանգ, Սօֆիատա Պանդ Նասիոնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իշիւն միւստահտ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ատճէնթլէր արանըլըյոր

ԱՐԾԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէպանի սոգագ, ճէպհա խան

Թիւրքիա իշիւն ումումի միւթէթիր.— Ս. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Հէր չէյտ մուհաֆազան սրհէթէ չալըշտըղընը կիպի, սիկարա քաղրալարընն տախի նաֆի օլմալարընա իթիմա էտիրիզ։ ՏԻՒՔ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱԶ ԳԱՊԼԸ ՊՕՆ նամը իլէ սիկարա քաղըտընը թավսիյէ իտէրիզ։ 46—5)

ԱՌԵՒՏՐ. ԼԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ԲԱՆԿԱԼԹԻ

ԳԷՂԷՐՆԻ և ՅԵԲԷԼԷՅ

ԶՈՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Առեւտրական վարժարանը փոխադրուած է Բանկալթի, Հարպիէ աղբիւրին դէմ, ձէտիտիէ փողոց թիւ 178 ընդարձակ և օդաւէտ տանը մէջ։ Իսկ աղջկանց լեզուագիտական վարժարանը պիտի չարունակուի բաղնիքին փողոցը իր նախկին տեղը։

Մանկապարտէզի, Նախակրթարանի և Ուսումնարանի աշակերտաց և աշակերտուհեաց ծնողք հաճին դիմել Առեւտր. վարժարան, մտից տոմս ստանալու համար։

Թէ՛ Առեւտր. և թէ լեզուագիտական կրկին վարժարաններն վերաբացուած են արդէն, դասերը կանոնաւոր կերպով պիտի սկսին սեպտ. 3/16 երկուշաբթի օրը։

Հիմնադիր Տնօրէն
9—10 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԵԹԷ ԿԸ ՓՈՓՈԽԻՐ՝ առանց ՁԱՍակար նիւթեր պարունակելու առողջարար սիկարի թուղթեր ուզենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պոլսէ՝ Բերան

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ՚ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գուռաւոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիւմպիւլլի խան, Կարապետ էֆ. Պալէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յաճախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՁԵՂՉ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեղծերէն զգուշացէք։

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸՉ

Աղգեղերէն գոգմամասընը, տիւրիսիզին խասթալըգտան քիւլիկէն արի գալմասընը արզու իտէր իսնիզ Պաղէ Գարուսընտա Նիդամիէ գարագոլը գալչու քէօշէսինտէ 1 նումէրօլը մահալը մախասատա տիր Թապիպի

ԽԱՉԻԿ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ

պուլմալըսընը։

Մուսիկիյի Մէքթէպի Թըպպիէի Շահանէսէն մէկդան օլուզ, հէր պիր ազրը հիսս իսթիտիմ քարիզին տիր չէքմէքտէ մուճիսի պուլունտարը պիր իւլա թէ եալընը։ Իբի ուէքիտարը քէսմէքտէ, «սաբրրիթ»կիպի հէր նէվ տիր էթի խասթալըգլարընը թէտավի իտիմքտէ էֆէնդին էն սօն ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճատ ալէսիլար իլէ տիր տօլարըմատտա սբր։

Էնվաի թազտա տիր վէ չէնէ իմալընտաքի մէհարէթի քամիլսի ուսում միւթէխասսիսէրինին հիսանիւ թէվէճճիհնին ճէլզ իթմէքտէ տիր։

Ճուտտա կիւնէրի մուայնէխանէտէ բաղար կիւնէրի ատ կէտիկ Բաշատտա Համամ ճատտէսինտէ, 15 նումէրօլը խանէսինտէ միւռաճաաթ իսէն ֆուդարը մէճճանէն թէտավի իտէր։ Սապպարը սաաթ 1½ գատար վէ ագշամլարը տախի սաաթ 11ետն սօնրա հէր վագթ խանէսինտէ պուլունուր։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԵՔԵԱՐ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (64)

ՄԻԻՐԷՊՊԻՅԷ

10

Պու միւշքիլաթը հալի էսպապընը թէֆէքքիւրէ տիմաղընտա գուսուրթ եօգ իսի, էֆէնտի բէյէրինէն օլան խէվի ու իսիիրազընը քիւլիսկէն պէր թարաֆի իտէրէք, դինինէ պիր ազ գիւշաեիչ վէրմէք իւզրէ, սօղրու քիլարա գօշտու։ Սաղըզ մասթիգասընտան պիրի պիրի իւզէրինէ իւչ սէօրթ գատէն եուվարլասը։ Գէշ օն տագըգա սօնրա զինինտէ հէր միւշքիլաթը իգթիհամ իտէնէք պիր ճէկատէթ, վիճուտարնտա պիթիսն մէվանիի զնյր ու զէպէր էյլէկեճէք պիր գուվվէթ, ազ մը մէճճունանէսինի ֆիիլէ չըգարմագ իչուն քէնտինտէ ֆէվգէլատ պիր ճիւրնէթ հիսս էյլէսի։ Գարարընը օ կիճէ գաթիլեէն իճրա էլլէեճէք իսի, մասթիգանն տիմաղընա վէբուհեի չիտէթը պուհան իլէ գարարը եվվելինէ միւէթէքլերի միւշքիլաթը, եէկիսն եէկանն տեր բիրը միւահազա վէ մուհաքէմէ էյլէսի։

Ցաալը մէսելէնէ ալէսթը գաթիի թանէնտէն պաշլասը, եալընը սէլամլըզընտա տիվարլարը էսլինա իլէ միւզէյեէն քիւչիւք պիր օտա վար իսի։ Օրաեա կիթմի, տիվարլարա զըյմէթատար գալիչէլեր իւզէրինէ միւսէլլէսի, տարիէվի պէղի էշքեալ վիճգուտ կէթիրէրէք թալիգ իսիմէզ պուլունան թաղանչալարա, թիւֆէնքլերէ, բալալարա, եաթանկալարա, գամալարա կէօղ կէզտիրտի։ Դասպէսի տիթան իչէմէ իւզէրինէ մէրճանը ֆիրուզէլի օրթա ճէսամէթատ զանէթ չըգ պիր խանչէր իւզէրինէ նազարը գարար գըլաը, քէնտէ քէնտինէ։

Հա՛, Անմէլի պէօյէ զարիֆ պիր ալէթէլէ էօյանիրմէլի քի, իւչ էրքէկի պիրանէն իրգիալ իթթիհէնտէն տօլանը գաթիլեէն նէտատմէնէլ կիթմէսուն, պու խանչէր՝ չիմտի եէրինտէ տուրսուն, լիւզումը զէմանընտա պէն կէլիր օնու պուրատատ ալըրըմ, տէտի։

Կիճէ հարէմէ նատալ կիրէպլիէէնէ-նի տիշլինտիս։ Պունուն իչուն պիր տիւլիս եօլ պուլտու, Շիմտի Անմէլին քիւմտի գալուսընը աչմագ ճիհէթը միւշքիլէսի գալմըշ իսի։

Պունուն իչուն ուզուն տիշլինմէք իճապ իտիեօր իսի։ Օտասընա չէքիլամ բէնճիրէնին էօնինտէ օթուրտու։ Թէֆէքքիւրէ պաշլասը, էվվէլա բէնճիրէնին կիրմէնի թէնսիպ իթթի, օտասընն իրթիֆաը զիսատ օլուուղու իչուն, պու սուրէթը տուխուլտի չօգ սուսուպէթ կէօրտիս, գամաեը եանընա ալուպ կիւնտիւզտէն Անմէլ օտատա եօգ իքէն, գարեօլասընն ալթընա կիրուպ ագալանմաղը, զէմանը ինթիգամա գատար օրատա պէքլէմէնի տիշլինտիս։

Պու իքինճի սուրէթի տէ միւշքիլ պուլտու։ Պու վէճճէլէ հարէքէթ էյլէ-տիրէթ